

T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİKOLOJİ ANABİLİM DALI

SEYMENLİK GELENEĞİNDE MÜZİKAL UYGULAMALAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Bahar KÖKLÜ

Niğde
Haziran,2019

T.C
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİKOLOJİ ANABİLİMDALI

SEYMENLİK GELENEĞİNDEKİ MÜZİKAL UYGULAMALAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Bahar KÖKLÜ

Danışman : Prof. Dr. Feyzan GÖHER VURAL
Üye : Doç. Dr. Serenat İSTANBULLU
Üye : Doç. Dr. Onur ZAHAL

Niğde
Haziran,2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum günümüzdeki “Seymenlik Geleneğindeki Müzikal Uygulamalar” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Bahar KÖKLÜ

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Feyzan GÖHER VURAL danışmanlığında Bahar KÖKLÜ tarafından hazırlanan " **Seymenlik Geleneğinde Müzikal Uygulamalar** " adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih: 21./06/2019

JÜRİ :

Danışman : Prof. Dr. Feyzan GÖHER VURAL

Üye : Doç. Dr. Onur ZAHAL

Üye : Doç. Dr. Serenat İSTANBULLU

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Bahar KÖKLÜ

Bu araştırma; 2018 yılında T.C. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Seymenlik Geleneğindeki Müzikal Uygulamalar" hakkında bilgi veren, Ankara'da yaşayan seymenleri ve müzikal uygulamalarını inceleyen bir çalışmadır. Bu çalışmanın asıl amacı Ankara yöresindeki seymenlik kültürünün günümüzdeki durumu ve müziğin bu kültür içindeki konumunun tespit edilmesidir.

Çalışmanın gerçekleşmesinde bana her konuda desteğini esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Feyzan GÖHER VURAL'a teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Araştırma sürecinde, fikirleriyle, önerileriyle araştırmama yön veren değerli hocalarım Doç. Dr. Timur Vural'a, Kırıkkale Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Öğretmenlerim Ali Erman Aksaray'a, Ali Tahsin GÜL'e, Kafkas Üniversitesi Matematik Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Ebru SAKA'ya, meslektaşım ve dostum Ebru ALTINBAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmada her zaman yanımda olan, manevi desteğini esirgemeyen anneannem, annem, babam, kardeşim ve nişanlım Onur ALEMDAĞ'a teşekkür ederim.

Saygılarımla

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEYMENLİK GELENEĞİNDEKİ MÜZİKAL UYGULAMALAR

KÖKLÜ, Bahar

Müzikoloji Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Feyzan GÖHER VURAL

Haziran 2019, 104 sayfa

Bu araştırma, Ankara’da yaşayan seymenleri ve müzikal uygulamalarını inceleyen bir çalışmadır. Araştırmada, literatür taraması, alan araştırması ve görüşme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Sekiz seymen ile görüşülerek Ankara’da yaşayan seymenlerin müzik kültürlerine yönelik tespitler yapılmıştır. Bilimsel araştırmanın tündengelim özelliğinden faydalanılarak, seymenlerin özellikleri açıklanmış, tarihlerinden bahsedilmiş ve Ankara’daki seymenler konusuna geçilmiştir. Genelden özele doğru akan bir sistemsal yaklaşım uygulanmıştır.

Daha sonra seymenlerle, yapılandırılmış görüşme formuna dayalı olarak alan çalışması yapılmış, toplanan veriler sınıflandırılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Seymenlik kültürünü yaşamlarıyla temsil eden, Ankara Kulübü Derneği ve Seymenler Kulübü Derneği’ndeki kişilerden bilgiler toplanmıştır. Ankara’da yaşayan seymenlerin gelenek ve görenekleri, müziksel özellikleri araştırılmış ve elde edilen veriler sınıflandırılmıştır. Kullandıkları kıyafetler, enstrümanlar, türküler araştırılmış ve tespit edilmiştir. Seymenlerin, gösterilerini çoğunlukla resmi törenlerde ve milli bayramlarda icra ettiği, bacierenlerle zaman zaman aynı sahneyi paylaştıkları bilgisine ulaşılmıştır. Günümüzde gençlerin seymenliğe yoğun ilgisi olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın devamında, seymenlerin oyunlarına eşlik eden eserlerin müzikal ve ritmik analizleri yapılmıştır. Eserlerin çoğunluğunun sade bir ritmik yapıdan oluştuğu ve seymenlerin hareketlerini tamamlar nitelikte olduğu saptanmıştır. Kullanılan usul ağırlıklı olarak nim sofyan(2/4) olmuştur. Eserler genellikle la(dügah) kararlıdır. Ses alanı olarak 9 ses ağırlıklı olarak tercih edilmiştir. Seymenlerin kullandığı müziklerin asimile edildiği görülmüş ve kaliteli kayıtlara ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Seymen, Seymenlik Geleneği, Ankara’daki Seymenler, Seymen Kültürü, Seymen Türküleri.

ABSTRACT

MASTER THESIS

MUSICAL PRACTICES IN SEYMEN TRADITION

KÖKLÜ, Bahar

Department Of Musicology

Supervisor: Prof. Dr. Feyzan GÖHER VURAL

June 2019, 104 pages

This research is a study which examines the seymen who live in Ankara and musical practices. In the study literature review, field research and interview methods were used. Determinations were made about the musical cultures of inhabitants of Ankara by making the interviews with eight seymen. Using the deductive feature of scientific research, the characteristics of the scholars are explained, their history has been mentioned and has been changed to the subject of the Turkmens in Ankara. A systematic approach flowing from general to specific was applied.

After that, a field study was conducted based on the semi-structured interview from with seymens, by classifying the collected data was transferred to the computer environment. Information was collected from people from the Ankara Club Association and Seymenler Club Association, who represents seymen's culture with their lives.

The customs and traditions and musical characteristics of seymen living in Ankara were investigated and the data obtained were classified. The clothes, instruments and folk songs they used were investigated and identified. It has been seen that seymens from many occupations lived together this culture. It was supplied information that seymen performed their performances mostly in official ceremonies and national holidays, and occasionally, they shared the same scene with the bacieren. Today, it is determined that young people have interest in seymen.

In the continuation of the study, musical and rhythmic analyzes of the works accompanying the plays of the Seymen were made. It was determined that the majority of the Works consisted of a simple rhythmic structure and completed them overments of the seymens. The method used was mainly nim sofyon (2/4). The compositions are generally la (dügah) stable. Nine (9) vocals are preferred as sound field. It was seen that the music used by the seymen was assimilated and it was identified that they needed quality records.

Keywords: Seymen, Seymen's Tradition, Seymens in Ankara, Seymen's Culture, Seymen's Folk Songs.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
ONAY SAYFASI	ii
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	x
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
GRAFİKLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
EKLER LİSTESİ	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Seymenlik Kelimesi Üzerine.....	2
1.2.Ahilik Teşkilatında Seymenlik Kavramı	4
1.3.Atatürk'ün Ankara'ya Gelişi ve Seymenler	5
1.4.Günümüzde Seymenlik Geleneği.....	5
1.4.1.Ankara Seymen Oyunlarında Duruşlar ve Diziliş Şekilleri.....	6
1.4.2.Günümüzde Ankara'da Oynanan Seymen Oyunları	9
1.4.3.Ferfene, Muhabbet Gecesi ve Cümbüş Geleneği	9
1.5.Problem Cümlesi	14
1.6. Araştırmanın Amacı	14
1.7. Araştırmanın Önemi.....	14
1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları	14
1.9. Araştırmanın Varsayımları.....	15
1.10. Tanımlar	15

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. İlgili Literatür.....	17
2.1.1. Seymenlik Geleneği Üzerine Yapılan Çalışmalar	17
2.2.İlgili Alan Yazınının Değerlendirilmesi	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	20
3.2. Evren ve Örneklem	20
3.3. Verilerin Toplanması.....	21
3.4. Verilerin Analizi.....	24

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Seymenlik Geleneğinin Günümüzdeki Durumuna İlişkin Seymenlerle Yapılan Görüşmeler.....	24
4.1.1. Bekir Daloğlu İle Yapılan Görüşme.....	24
4.1.2. Levent Oğuz Önal İle Yapılan Görüşme	30
4.1.3. Erdal Aras İle Yapılan Görüşme.....	34
4.1.4. Nejdet Ali Bayramoğlu İle Yapılan Görüşme	38
4.1.5. Turan Timur İle Yapılan Görüşme.....	42
4.1.6. Nadir Dinçer İle Yapılan Görüşme	45
4.1.7. Atay Sağtekin İle Yapılan Görüşme.....	48
4.1.8. Fatih Bitim İle Yapılan Görüşme	51
4.1.8. Görüşme Yorumları.....	54
4.2. Seymen Oyunlarına Eşlik Eden Eserlerin Melodik ve Ritmik Analizi.....	59
4.2.1. Analize Tabii Tutulan Türkülerin Künyesi.....	59
4.2.2. Şeker Oğlan	60
4.2.3. Mor Koyun Meler Gelir	62
4.2.4. Fidayda.....	64
4.2.5. Evleri Var Engin(Name Gelin)	66
4.2.6. Güvercin Uçuverdi(Misket)	68
4.2.7. Bir Dalda İki Elma.....	70
4.2.8. Karaşar Zeybeği.....	72
4.2.9. Ankara Zeybeği.....	73
4.2.10. Sarı Zeybek.....	75
4.2.11. Seymen Zeybeği.....	77
4.2.12. Sin Sin	78
4.2.13. Müzikal ve Ritmik Analizin Genel Değerlendirilmesi.....	80

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. SONUÇ	81
5.2. ÖNERİLER.....	82
KAYNAKÇA.....	83
İNTERNET.....	85

KAYNAK KİŞİLER	85
EK 1: GÖRÜŞME FORMU	86
ÖZGEÇMİŞ	88

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ankara'daki Seymenlerin Yaş Ortalaması	21
Tablo 2: Türkülerin Künyesi	59
Tablo 3: Şeker Oğlan Türküsü Süre Değerleri	61
Tablo 4: Şeker Oğlan Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları.....	61
Tablo 5: Şeker Oğlan Türküsünün Sus Değerleri	62
Tablo 6: Mor Koyun Türküsü Süre Değerleri	63
Tablo 7: Mor Koyun Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları.....	63
Tablo 8: Mor Koyun Türküsü Sus Değerleri	64
Tablo 9: Fidayda Türküsü Süre Değerleri	65
Tablo 10: Fidayda Türküsü Ritim Kalıpları.....	65
Tablo 11: Fidayda Türküsü Sus Değerleri	66
Tablo 12: Evleri Var Engin(Name Gelin) Türküsü Süre Değerleri.....	67
Tablo 13: Evleri Var Engin(Name Gelin) Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları.....	67
Tablo 14: Evleri Var Engin(Name Gelin) Türküsünün Sus Değerleri	68
Tablo 15: Güvercin Uçuverdi(Misket) Türküsü Süre Değerleri	69
Tablo 16: Güvercin Uçuverdi(Misket) Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları.....	69
Tablo 17: Güvercin Uçuverdi (Misket) Türküsü Sus Değerleri	70
Tablo 18: Bir Dalda İki Elma Türküsü Süre Değerleri.....	71
Tablo 19: Bir Dalda İki Elma Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları	71
Tablo 20: Bir Dalda İki Elma Türküsü Sus Değerleri.....	72
Tablo 21: Karaşar Zeybeği Türküsü Süre Değerleri.....	73
Tablo 22: Karaşar Zeybeği Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları	73
Tablo 23: Ankara Zeybeği Türküsü Süre Değerleri.....	74
Tablo 24: Ankara Zeybeği Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları	74
Tablo 25: Sarı Zeybek Türküsü Süre Değerleri.....	75
Tablo 26: Sarı Zeybek Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları	76
Tablo 27: Seymen Zeybeği Türküsü Süre Değerleri	77
Tablo 28: Seymen Zeybeği Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları	78
Tablo 29: Sin Sin Türküsü Süre Değerleri	79
Tablo 30: Sin Sin Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları.....	79

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Seymenlerin Atatürk'ü Karşılması	2
Resim 2: Seymen Diziliş Şekilleri	6
Resim 3: Seymenlerin Duruşlarına Dair Bir Resim	8
Resim 4: Seymen Oyunlarında Bir Görünüm.....	9
Resim 5: Ankara Kulübü Derneği'nde Ferfene Sonrası Sofra Hazırlığına Dair Bir Resim.....	11
Resim 6: Ankara Kulübü Derneğinde Ferfene Yemeği Esnasında Çekilen Bir Resim.....	13
Resim 7: Bekir Daloğlu İle Kişisel Görüşme	24
Resim 8: Levent Oğuz Önal İle Kişisel Görüşme	30
Resim 9: Erdal Aras İle Kişisel Görüşme	34
Resim 10: Nejdet Ali Bayramoğlu İle Kişisel Görüşme	38
Resim 11: Turan Timur İle Kişisel Görüşme	42
Resim 12: Nadir Dinçer İle Kişisel Görüşme	45
Resim 13: Atalay Sağtekin İle Kişisel Görüşme	48
Resim 14: Fatih Bitirim'in Sahneye Çıkmadan Önceki Hali	51
Resim 15: Ankara Kulübü Derneği İle Kişisel Görüşmeler	54
Resim 16: Zilli Maşa ve Şimşir Kaşık	57

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.Şeker Oğlan Türküsü Ses Dağılımı	60
Grafik 2.Mor Koyun Türküsü Ses Dağılımı	62
Grafik 3.Fidayda Türküsü Ses Dağılımı	64
Grafik 4.Evleri Var Engin(Name Gelin) Türküsü Ses Dağılımı	66
Grafik 5.Güvercin Uçuverdi(Misket) Türküsü Ses Dağılımı	68
Grafik 6.Bir Dalda İki Elma Türküsü Ses Dağılımı	70
Grafik 7.Karaşar Zeybeği Türküsü Ses Dağılımı	72
Grafik 8.Ankara Zeybeği Türküsü Ses Dağılımı	74
Grafik 9.Sarı Zeybek Türküsü Ses Dağılımı	75
Grafik 10.Seymen Zeybeği Türküsü Ses Dağılımı	77
Grafik 11.Sin Sin Türküsü Ses Dağılımı.....	79

KISALTMALAR LİSTESİ

C. : Cilt

KK :Kaynak Kişi

TDK :Türk Dil Kurumu

S. :Sayı

s. :Sayfa

Yay. : Yayınevi/Yayımları

EKLER LİSTESİ

EK 1: Görüşme Formu	84
ÖZGEÇMİŞ	86

I.BÖLÜM

1.GİRİŞ

Ankara, tarihi ve coğrafi konumu göz önüne alındığında, birçok uygarlığın yerleşim yeri ve zengin kültürel dokuya ev sahipliği yapan, güçlü bir müzik geleneğine sahip bir şehirdir. Bu kültür içinde yaşamış olan medeniyetlerin Ankara'nın folklorik yapısını etkilemesi kaçınılmaz bir durumdur.

Ankara halk müziği Asya'dan her çağda gelen ezici kültür dalgalarıyla birlikte Hitit kültürünü takip eden Frigya, Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı kültüründen izler taşımaktadır. Özellikle bölgede uzun yıllar hüküm süren Frigya, milattan önce Anadolu'nun önemli müzik merkezlerinden biri olmuştur (Kösemihal ve Karsel, 1939: 6).

Yapılan araştırmalar sonucunda, Ankara ilinin kozmopolit bir kent olduğu, dolayısıyla müzik folklorunun kısmen çok kültürlü bir yapıya sahip bulunduğu söylenebilir.

“Müzik kültürünü oluşturan kültürlerden ilki, bölgenin egemen nüfusu olan Müslüman Türklerin müzik yaşantısıdır. Seymenlik geleneği içinde harmanlanan, kültürel anlamda yaygın ve derin bir müzik anlayışı olmuştur. Divan, düz oyun, zeybek, ağıt, bozlak, muhabbet-oturak ve zil havalarının hepsi bu anlayışın ürünleridir. Şehrin ikinci müzik türü Osmanlı kültüründen kalan ve popülerleşen, belli bir kesime hitap eden “alaturka musikisi” anlayışıdır. Bu müzik türü, 1920 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla birlikte İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerden gelenler sayesinde yaygınlık kazanmıştır. Geçmiş dönemlerde burada yaşayan Musevi, Ermeni ve Rumların kendilerine özgü müzik yaşantıları, Ankara'nın sahip olduğu çok kültürlü yapının bir örneği niteliğindedir. Ankara'nın gizli kalmış bir diğer müzik kültürü ise Mevlevi, Bektaşî ve Rûfai tekkelerinde icra edilen dini müziklerdir (Satır, 2015: 2).”

Ankara ilinin Türkiye'nin başkenti olması neticesinde meydana gelen hızlı gelişmeler doğal olarak şehrin kültür yapısını da etkilemiştir. Ancak söz konusu değişim

ve gelişmelere rağmen şehrin geleneksel kültürü içerisinde yer alan seymenlik geleneği varlığını devam ettirmiştir (Şahin, 1998: 11).

1.1.Seymenlik Geleneği ve Seymen Kelimesi Üzerine

“Seymenlik geleneği Ankara halk müziğinin belirleyici faktörlerinden birisidir. Seymenler kurdukları “alay” ve “müzik meclisleri” ile geleneğin sürekliliğini ve aktarımını sağlarken, icra ettikleri zeybek, divan, düz oyun ve oturak havaları ile yörenin müzikal kimliğini belirlemede etkili olmuşlardır. Seymenlik geleneğinin kökleri VI. yüzyılda Oğuz Türkleri ile başlamış, XIII. Yüzyılda Ankara’da devlet kuran ahiler ile şekillenmiştir (Şopolyo,1971: 68).”

Görüşme gerçekleştirdiğimiz Bekir Daloğlu; seymenlik kültürünün bir yaşam biçimi ve babasından miras kalan bir gelenek olduğunu aktarmıştır. Seymenlik unvanına sahip kişilerin cömert, bilge ve düzgün olması gerektirdiğini belirtmiştir. Seymen olmanın en önemli özelliği, iyi bir insan olmaktır şeklinde ifade etmiştir(KK7).

Resim:1 Seymenlerin Atatürk’ü Karşılamağını Gösteren Bir Resim (Url1)

Ege bölgesinde ise “efeler” için kullanılan “zeybek” tabiri Ankara’da seymen olarak karşımıza çıkar (Satır, 2015: 8). *“Seymen kelimesi köken olarak “Sökmen” kelimesinden gelmektedir. Sekban olarak ilerleyen zamanlarda isim değiştirmiştir. İlk düzenli ordu olan “Sekban-ı Cedit” ordularına bu ismin verilmesiyle, üstlendiği askeri kimlik vurgulanmıştır. Günümüzde ise bu isim “seymen” olarak adlandırılmaktadır ve*

askeri kimliği arka planda kalmıştır. Kelime anlamı savaşçı, yiğit, mert, cesur ve kahraman adam anlamlarına gelmekle birlikte, seymenlerin özellikleri üç temel öğeye ayrılmaktadır. Bunlar; cömertlik, mertlik ve bilgeliktir. Bu gelenek içinde yetişen 15-16 yaşlarındaki çocuklara “yeni yetme”, 35 yaşına kadar olanlara “delikanlılık çağı”, 35 yaşından sonrakilere de yaşlandıkları gerekçesiyle “kart tıraş efe” denilmektedir (Özcan, 2010: 8).” “Seymen/ Seğmen” kelimesinin etimolojik kökenine bakacak olursak; yaygın olarak Farsça bir kelime olan “segban/sekban” ile ilişkilendirilmektedir ve “bayram günlerinde, düğünlerde törene yerli giysilerle, atlı ve silahlı olarak katılan yiğit” olarak tanımlanmaktadır.

“Ankara önemli bir zeybek merkezidir, zeybeğe “ziybek” veya “zibek” denilmektedir. Müziği, dansı ve kıyafetleriyle bu kültürü yaşayan ve yansıtanlara “seymen” denilmektedir. Oyun kültürleriyle ve kıyafetleriyle ilgili farklılıklar gösterirler. Orta Anadolu’da yerleşik hayata geçiş ile birlikte, seymen kavramı üstlendiği görev bakımından farklı bir hale bürünmüştür. Önceleri kervana öncülük eden, kervanı koruyan seymen, Ankara ve çevresinde gelin alayını koruyan seymen konumuna gelmiştir. Günümüzde seymen, Ankara’da ve Anadolu’nun bazı yörelerinde tekil olarak “efe” veya “köy yiğidi”, çoğul olarak da “düğün alayı” anlamında kullanılmaktadır. Seymen teriminin bir yan anlamı ise “bekçi, muhafızdır”. Örneğin günümüzde Trakya’da seymen, halen bekçi, muhafız anlamında kullanılmaktadır (Şapolyo, 2002).”

Seymen Orta Asya göçebe Türklerinin obaları koruyan Alpleri (savaşçıları) iken, Batı’ya göç ve İslamiyet’in kabulüyle birlikte Alperenler ve Gaziler gibi farklı görevler ve tanımlar içerisinde yer almışlardır.

Seymenlik geleneğinin eski zamanlardaki Türkmen geleneklerinden biri olduğu da söylenebilir.

“Ankara, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde önemli bir Ahilik merkeziydi, genellikle şehir ve kasabalarda örgütlenmişlerdi. Bu sebeple, Ankara’da yaşayan seymen kültürünü ahilik geleneğinden ayırmak mümkün değildir. Anadolu birliğinin henüz oluşmadığı bu dönemde seymenler, Ankara ve çevresinde hüküm süren Ahi teşkilatının askeri kanadını oluşturmuştur. Devlet otoritesinin olmadığı zamanlarda ahiler yönetimi ele almıştır ve Anadolu’da ilk kez rastlanan “Cumhuriyet” düzenini “Ahi düzeni” diye duyurmuşlardır. İlerleyen süreçte bu yapı sivilleşerek gönüllü ve

temsili bir kurum haline gelmiştir. Seymenler, “kızılca gün” olarak adlandırılan milli felaket günlerinde, bir beyliğin ya da devletin yıkılışında; yeni devleti kurmak ve devletin yeni liderini seçmek için toplanmakta ve buna müteakip seymen alayları kurulmaktadır (Şopolyo,1971: 68).”

1.2. Ahilik Teşkilatında Seymenlik Kavramı

“6. yüzyılda ortaya çıkan seymenlik geleneğinin Orta Asya'ya dayandığı tahmin edilmektedir. Seymenlik geleneği, 14'üncü yüzyılda Ankara'da devlet kuran Ahiler döneminde yeniden şekillenmiştir. Ankara, 14'üncü yüzyılda paylaşım ve demokratik esaslar üzerine kurulu Ankara Ahi Cumhuriyeti / Ahilik Cumhuriyeti'nin(1290-1354) başkentidir.Mertlik, cömertlik ve bilgelik ilkelerini esas alan seymenler de Ahi Teşkilatı'nın askeri kanadıdır (Özaslan, 2002: 3).”Günümüzde askeri kimliklerinden uzaklaşıldığından söz edebiliriz.

Seymenlik kültürü uzun bir geçmişe sahip olan köklü bir gelenektir. Seymenlik ile Ahilik arasında çok güçlü bir bağ bulunmaktadır.

“Bugünkü tanımıyla "Seymen Alayı" yada Ahiler döneminde "Yiğit Alayı" denilen Türk geleneği de o devirlerdendir ve Ankara'da aslını koruyarak devam ettirilmiştir. Bunun bir nedeni Ahiler'in Ankara'da bağımsız bir devlet kurmalarıdır. Ahi Devleti'nin kurum ve gelenekleri bu devlet ortadan kalktıktan sonra da uzun süre hayatta kalmıştır. Bir diğer neden ise, Ankara ve civarında yeralan çoğu köy ve kasaba yerleşim biriminin Oğuz boylarıyla dolu olması ve birçok yerleşim biriminin adını Oğuzlar'ın 24 boyundan almasıdır. Çubuk'ta Kınık, Kargın, Çavundur, Elmadağ eteğinde Bayındır, Kırbız, Kusunlar, Ayaş'ta Kayı, Gökler, Hüseyin Gazi Dağı eteğinde Peçenek, Yazır, Dodurga, Kayaş, Bala'da Avsar, Gölbaşı'nda Eymür ve Bökdüz köyleri gibi isimler örnek olarak gösterilebilir(Özaslan,2002: 3).”

“14. Yüzyılda Ankara kenti Ahilerin elindedir ve kentin bütün gelir, gider, güvenlik ve sivil yönetiminden onlar sorumludur. Bu dönemde Ahilerin kapısında bölgenin güvenliğinden sorumlu sivil halktan oluşan, silahlı ve kendilerine özgü özel giyimi olan, alaylılar bulunmaktadır. Bunlar asker ya da güvenlik görevlisi değil, gerektiğinde toplanan sivil örgütlenmelerdir. Görevleri toplumu dış saldırılardan, yağma ve talanlardan korumaktır. Seymen Alayları ve Ahi Yiğit Alayları tören, töre ve oluşum biçimi bakımından birbirlerine büyük oranda benzemektedir. Seymen Alayları ile Ahi

Yiğit Alayları toplumun zor durumda olduğu zamanlarda, önemli tarihi günlerde oluşurlar (Özcan, 2010: 9).”

1.3. Atatürk’ün Ankara’ya Gelişi ve Seymenler

27 Aralık 1919 günü Atatürk ve Yeşil Ordu Sivas’tan yola çıkmış ve Ankara’ya gelmiştir. Atatürk ve Heyeti, 700 yaya ve 3000 atlıdan oluşan Ankara seymenleri tarafından karşılanmıştır. Seymen alayı kızılca günlerde kurulurdu ve Atatürk’ün Ankara’ya gelişi üzerine seymen Alayı kurulmuştur. Seymen Alayı’nın bir kısmı Dikmen Bağları’na bir kısmı da Çankaya bağlarındaki yokuşun eteklerine kadar dizilmişlerdir. Seymenler Atatürk’ü büyük bir coşkuyla karşılayarak mücadelenin lideri seçmiştir. Atatürk ve Temsil Heyeti üyeleri Keçiören Ziraat Mektebi’nde misafir edilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk Ankara’ya gelişini Nutuk’ta şöyle anlatmıştır:

...Ankara’ya gelişimizi, 27. Kanunuevvel.1335 (27 Aralık 1919) tarihli, şu açık tebliğ ile her yere duyurduk: “Sivas’tan Kayseri yoluyla Ankara’ya hareket eden Heyet’i temsiliye, bütün yol boyunca ve Ankara’da, büyük milletimizin çok sıcak içten gelen vatanseverlik gösterileri arasında, bugün şehre geldi. Milletimin gösterdiği bu birlik ve kararlılık örneği memleketimin geleceğine güven konusundaki inançları sarsılmaz bir şekilde güçlendirici niteliktedir. Şimdilik Heyeti Temsiliye’nin merkezi, Ankara’dadır. Saygılarımızı sunarız efendim.”

Temsiliye(Temsilciler Kurulu) Namına

MUSTAFA KEMAL

Atatürk’ün emri üzerine Ankaralılar ve Atatürk’ü karşılayan seymenler tarafından 27 Aralık 1932 tarihinde, Ankara Kulübü Derneği fiilen kurulmuştur. 31 Ağustos 1947 yılında Dernek olarak tescil edilen Ankara Kulübü, 3 Ekim 1990 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile “Kamuya Yararlı Dernek” sayılmıştır. (Özaslan, 2002)

1.4. Günümüzde Seymenlik Geleneği

Günümüzde seymenlik geleneği eskiden olduğu gibi askeri kimlik üstlenen bir kurum olmaktan çıkıp, düğünlerde ve 29 Ekim gibi özel günlerde gösteri yapan bir oluşum niteliğine dönüşmüştür. Günümüzde atlı seymen görmek pek mümkün değildir.

Seymenler Kulübü Derneği'nde yapılan kişisel görüşmelerden elde edilen verilere göre; görüşme yapılan kişiler, seymen gösterilerinin yapıldığı yerlerde, seymenlerin kim olduğunu dahi bilmeyen pek çok insanla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Çeşitli etkinliklerle, ülke genelinde seymenliğin görevleri, geçmişte ne gibi işler yaptığı ve günümüzde neler yapmaya çalıştığı anlatılmaya çalışılmaktadır (KK8).

1.4.1. Ankara Seymen Oyunlarında Duruşlar ve Diziliş Şekilleri

Resim 2: Seymen Diziliş Şekilleri(URL3)

Ankara seymen oyunları toplu oynanan oyunlar sınıfı içerisinde yer almaktadır. Bu oyunların icrasına genellikle ikiden fazla kişi katılır. Seymen oyunlarında oyuncu sayısı oyunun kuruluş tarzına göre değişir. Dernekte yer alan seymenler ile yapılan görüşme sonucunda elde ettiğimiz verilere göre, dernek bünyesinde görev yapan 400 seymen bulunmaktadır. Oyunların ve sahenin büyüklüğüne göre sahneye 11 ile 30 arasında seymen çıkararak gösterilerini gerçekleştirmektedirler. Bu sayı her oyunda değişiklik göstermektedir. Seymenlik geleneğinden günümüze sadece yiğitliğin sergilendiği seymen oyunları kalmıştır. “Ankara seymen oyunlarında duruşların ve cümlelerin oluşturulmasında, Türkler için kutsal sayılan “koç” hayvanından esinlenilmiştir. Koç daha çok gökle ilgili sayıldığından ongun olarak kullanılmış, güç ve

kuvvet ya da Alplik simgesi olmuştur. Öte yandan koç ya da dağ keçisi şekli bazen hanedan arması olarak kullanılmıştır(Çoruhlu,2011: 193; KK1, KK7).”Seymen oyunlarında kostaklık, yiğitlik, mertlik göze çarpmaktadır. Bozkırlarda koçların gezinirken gösterdikleri ihtişam, kavgaya tutuştukları zaman ağır ağır gerilemeleri, ayaklarını yere vuruş şekilleri seymen oyunlarının temel özelliği olmuştur. Bir seymen yürürken ve oynarken koçu betimler, oyunlarda seymen başının verdiği “Goçlar”, “Goçum” komutları, koç hareketlerinin oyuna yansıtıldığını ispatlamaktadır. Seymenlerin dizilişi plansız bir durum değildir, dizilecekleri zaman efeler kahvesinin önüne sancak çekilir(Özcan,2010; KK1, KK7). Bu gelenek Türklerde tuğ dikme geleneğinden gelmektedir.

“Seymen alayının bayrağı, caminin avlusuna dikilip dua okunduktan sonra, kurban kesilir ve alay sıralanışı şöyledir; en önde davulcular ve zurnacılar, bayrağı taşıyan iri yapılı bir seymen ve iki yanında ellerinde “teke palaları” olan meşhur iki seymen, bunların hemen önünde yeni yitme denilen seymenler, davulcular ve efe sancağının arasında iri yapılı seymen baltacıları yürürdü. Ellerinde bazen havaya kaldırdıkları Osmanlı kılıcı bulunmaktaydı. Seymen başı “doh doh” diye bağırır ve bütün alay onu tekrar ederdi. İkinci “doh doh” sesinden sonra davul ve zurnacılar çalarlar ve seymenler kılıç oynarlardı. Seymen alayında sancak; egemenliği, kılıç; savaşı, baltalar; disiplini betimlemektedir. Ankara oyunlarının adlandırılmasında ve oyunların konularının belirlenmesinde gelenek içinde var olmuş iyi ya da kötü kişilerin isimleri etkili olmuştur. Oyunlarda sadece savaştan değil, bir kızın güzelliğinden de esinlenilmiştir. Misket oyunu sevgiliye olan özlemi anlatmakta ve günümüzde de hala bu anlamda kullanılmaktadır” (Şapolyo, 2002).

Seymen oyunları kapalı ve açık alanlarda rahatça sergilenen oyunlar olmuştur. Seymenler kendi aralarında yaptıkları muhabbet geceleri ya da cümbüş gecelerinde oyunlarını kapalı alanda yapmışlardır. Bunlar; köy odaları ya da ünlü seymenlerin evi olarak tercih edilmiştir. Başkalarına rahatsızlık vermeden kendi aralarında eğlenmek istediklerinden müsait olan kapalı yerleri seçmişlerdir (KK8).

Resim 3: Seymenlerin duruşlarına dair bir resim (Url3)

Seymen oyunlarının icrasını erkekler gerçekleştirmektedir. Kadınların oynadığı bir seymen oyununa rastlanmamaktadır. Kadınlar kendi aralarında, kapalı alanlarda, kına geceleri, düğünler ve şerbetlerde sadece kaşık ve def çalarak eğlenmişlerdir. Karaşar ilçesinde kadınlar ile erkeklerin beraber oynadığı oyunlara rastlanmaktadır. Fakat seymenlik kültürü içinde oluşturulan bir oyun değildir ve Karaşar halk oyunlarına aittir (Özcan, 2010: 16).

Ancak Ankara Kulübü Derneğinde yapılan kişisel görüşmede görülmüştür ki seymenler ve bacierenler özel günlerde aynı sahneyi paylaşmışlardır(KK7).

Bunun yanı sıra seymenlik geleneği başka gelenekler ile benzerlik göstermektedir. “...Anadolu’nun çeşitli yörelerinde rastlanan efe, yaren ve benzeri kuruluşlar arasında da toplumsal konum, törenleri ve işlev bakımından çeşitli yakınlıklar göze çarpmaktadır” (Ataman, 1974: 316-320)

1.4.2. Günümüzde Ankara'da Oynanan Seymen Oyunları

Ankara'da oynanan seymen oyunları iki bölüme ayrılmaktadır. Bunlar; zeybekler ve düz oyunlardır. Zeybek oyunlarının başlıcaları şöyledir: Ankara Zeybeği, Mendil Zeybeği, Karaşar Zeybeği, Yağcıoğlu Zeybeği, Seymen Zeybeği'dir. Düz oyunların başlıcaları ise şu şekildedir; Mizket, Hüdayda, Morkoyun, Yandım Şeker, Name Gelin, Yıldız ve Çarşamba (Özcan,2010: 23).

Resim 4: Seymen Oyunlarında Bir Görünüm

1.4.3. Ferfene, Muhabbet ve Cümbüş Geleneği

Türk kültüründe eğlence unsuru yaygın olarak kullanılır ve muhabbet geceleri sadece bunlardan biridir. "Bu eğlenceler içinde yaygın olanları; gezek, sıra gezmek, sıralar, sıra gecesi, sıra daveti, erfane, ferfane, ari-fane, erfene, örfene, kaz alemi, sohbet, sohbet kurma/sohbet alemleri, oda sohbetleri, arabaşı toplantıları, yaren meclisleri, sıra yareni, oymak toplantıları, gün, ziyafet, davetler ve oturak alemleridir" (Yakıcı,2010: 95)." Seymenlik geleneği içinde dertlerin dinlendiği, ihtiyacı olana para ve yardım toplandığı, mutlaka yemekli gerçekleşen müzikli eğlencelerden olan ferfene; seymenlerin eğlence ihtiyaçlarını karşılamak için, yatsı namazlarından sonra, özellikle uzun kış

gecelelerinde düzenledikleri ve yine müzikli olan muhabbet geceleri; bir seymenin evinde gerçekleştirilen, gencin seymenlik geleneğine layık bir birey olup olmadığının tartışıldığı, müzikli eğlencelerin yer aldığı cümbüş geceleri vardır Aşağıda bu geleneklere ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Seymen kültürü içinde daha çok delikanlılardan oluşan seymenlerin sazlı, sözlü, oyunlu, yemekli eğlencelerine “ferfene” denir (KK8).

Büyük Türkçe sözlükte ferfene için şu açıklamalar bulunmaktadır:

- Ortaklaşa yapılan yemekli, içkili toplantı.
- Düğün ya da bayramlarda gençlerin birleşerek bir kuzu ya da koyun kesip yemeleri
- Çocukların ayrı ayrı evlerden malzemelerini toplayıp kırdaki yaptıkları pilav.
- Yiyip içerek eğlenme. (Url4)

Ferfenenin gerçekleştirilmesinin amacı; derdi olan birinin derdini dinleme, borcu varsa ortaklaşa ödeme ve türkü dinleyip oyun oynamaktır(KK8).Ferfene seymenlerin birbirine yardım etmesini, ortak bir iş yapabilmeyi, dertleri paylaşabilmeyi, kimin elinde ne kadar para varsa ortaya koyup, hep beraber aynı sofrada oturup yemek yemeyi sağlar. Yaşlı seymenlerin çocukları evlendiğinde herkesin kendi maddi imkanları doğrultusunda yardım etmesi sağlanır (KK6).

Ferfene bir eğlence unsurudur. Ferfene kültürü seymenlik geleneği kadar eski olup, Orta Asya'ya kadar dayandığı düşünülmektedir (KK7). Gittikleri yerlerde kendi kültürlerini koruyan ve geliştiren Oğuz Türkleri, yerleştikleri Ankara çevresinde de adet, gelenek ve göreneklerini yaşatmışlardır. Bu geleneklerden biri de seymenlik (Şahin,1998: 11) ve seymenlikle birlikte gelişmiş olan ferfene geleneğidir.

Eski dönemlerde en yaşlı seymen, genç seymenlerin kültürünü gençlere aşıladı (Özcan, 2010: 46). Geçmişte düzenlenen bu gelenek, günümüzde hala yaşatılmaya çalışılan kültür unsurlarımızdandır.

Türk kültüründe yemekli eğlenceler ayrı bir yer tutar. Yemekler hem kutsaldır ve israf edilmez. Ferfene kültüründe de yemekler beraber yapılır. Gerekli olan para ortada toplanır ve hep beraber sofraya hazırlanıp, yemekler yenilir. Artıkları ise barınaklara gönderilir ve böylece yemekler israf edilmez (KK1).

Türk kültüründe Niğde oturakları, Konya barana eğlenceleri, Urfa sıra geceleri gibi akşam toplantılarında müzik çok önemli bir rol oynamaktadır. Ferfene ve –ileride detaylı şekilde değinilen- Cümbüş gecelerinde de sevilen türküler seslendirilmektedir.

Ferfene ve cümbüş gecelerinde genellikle bağlama kullanılmaktadır(KK1). Seymen gösterilerinde ise çalışmanın devamında söz edilen enstrümanlara yer verilmektedir.

Resim 5: Ankara Kulübü Derneği'nde ferfene sonrası sofraya hazırlığına dair bir resim
(Fotoğraf: Bahar Köklü)

Ankara Kulübü Derneği'nde gerçekleştirdiğimiz katılımlı gözlemlerde, ferfene etkinliği esnasında, gelen misafirin sofraya buyur edildiği ve sofraya duası ile yemeğe başlandığı tespit edilmiştir. En büyük seymenin yemeğine başlayana kadar diğerlerinin beklemesi; aralarındaki saygının ne düzeyde olduğunu gösteren bir durumdur. Büyük küçük demeden herkes sofraya oturur ve mutlaka işlere yardım ederler. Yemeklerin imcece usulü ile yapıldığı ve herkesin bütçesi elverdiğince katkıda bulunduğu görülmüştür.

“Ferfene” Somut Olmayan Kùltür Mirası Sözlüşmesinde Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller ve Festivaller grubuna girmektedir. (Mete, Candeğer ve Koca, 2017: 104)

“Ferfenenin yanı sıra Ankara’da geçmişte televizyonun olmadığı dönemlerde, seymenlerin eğlence ihtiyaçlarını karşılamak için, yatsı namazlarından sonra, özellikle uzun kış gecelerinde düzenledikleri sazlı, sözlü “muhabbet geceleri” toplantıları da vardı. Toplantılarda içkinin olup olmadığı net olarak bilinmemektedir. Muhabbet gecelerine katılmanın belli koşulları vardır. Seymenlik geleneği içinde yetişmiş, askerliğini bitirmiş, belli bir olgunluğa erişip yaşlı seymenlere kendini kanıtlamış genç seymenler bu gecelere katılabilmektedir. Yaşlı seymenler, genç seymenlere öğütler verir, Dede Korkut’tan hikâyeler anlatırlardı. Sazın çalınmaya başladığı zaman da herkes susar ve müziği dinlerdi (Özcan, 2010: 48).”

Seymenlik geleneği içinde geçmişte daha çok görülen, günümüzde yeniden canlandırılmaya çalışılan muhabbet geceleri; oyun, müzik ve seymenliğe özgü unsurların gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayan toplantılardır.

“Cümbüş geceleri genellikle seymenlerin evlerinde gerçekleştirilirdi. Bu gecelere kart delikanlılar ve onlara sazın yanında zilli maşa eşlik ederdi. Cümbüşlerde de muhabbetlerde olduğu gibi bir oturma düzeni vardır. En başköşeye en yaşlı ya da evin sahibi olan seymen başı, yanına oturacaklar ise yaş ve rütbeye göre sıralanırdı. Geçmiş dönemlerde, kimseyi rahatsız etmemek için bu geceler genellikle şehir dışındaki evlerde ya da bağ evlerinde toplantılar gerçekleştirilirdi. Bu toplantılara en genç askerliğini yapmış olan seymenler katılabilirdi ve yaşlı seymenlerden de onay alması gerekmekteydi. Cümbüş gecelerinin en önemli özelliği kişinin otokontrolünü sağlamasına yönelik olmasıdır. Seymenlik geleneğine layık bir birey olup olmadığı bu gecelerde ortaya çıkmaktadır (Özcan, 2010: 52).”

Cümbüş geceleri de geçmişte yapılan ve günümüzde seymenlik geleneğini yaşatmaya çalışan dernekler tarafından yeniden hayata geçirilmeye çalışılan toplantılardır. Bu gecelerin her birinde asıl amaç, genç seymenlerin geleneği öğrenmesidir.

“Ankara Kaleiçi'nde "Cümbüş" ismiyle, ilçelerde gene “Cümbüş” veya "Oturak" adıyla düzenlenen içkili, kadınların dans ettiği toplantılar, "Muhabbet”, “Sohbet" adıyla düzenlenen içkisiz, kadınların olmadığı müzik-oyun meclisleri, "Ferfene" adlı sıra gezmeli eğlenceler, ve özellikle düğünler halk müziğini, oyunlarını yaşatan çok önemli kültürel ortamlardır. İçkili, kadın oyunculu eğlencelere de "Muhabbet" denmektedir (Yönetken, 1966: 20).”

Resim 6:Ankara Kulübü Derneği'nde Ferfene yemeği esnasında çekilen bir resim
(Fotoğraf: Başak Köklü)

Çalışmanın devamında kökenini Türk tarihinden alan ve Ankara kültürü içinde şekillenmiş olan seymenlik geleneği ve bu gelenek içinde yer alan müzik kültürü üzerinde durularak seymenlik geleneğinin günümüzdeki durumuna ilişkin elde edilen veriler sunulacaktır. Bunun yanında seymen türküleri melodik ve ritmik açıdan incelenerek seymen türkülerinin ses özellikleri ortaya koyulacaktır.

1.5. Problem Cümlesi

Yukarıda sunulan bilgiler ışığında, bu çalışmanın problem cümlesi:

“Seymenlik geleneğinin günümüzdeki durumu ile bu kültür içinde müziğin konumu ve yapısı nasıldır?” olarak tespit edilmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın alt problemleri ise şöyledir:

Alt Problemler

- 1.5.1.** Ankara ilindeki seymenlerin, seymenlik geleneğinin günümüzdeki durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- 1.5.2.** Seymenlik kültürü içinde müziğin konumu nedir?
- 1.5.3.** Seymen türkülerinin melodik ve ritmik yapısı nasıldır?

1.6.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Ankara yöresindeki seymenlik kültürünün günümüzdeki durumu ve müziğin bu kültür içindeki konumunun tespit edilmesi olarak saptanmıştır. Çalışmada ayrıca seymenlik kültüründeki oyunların yerinde incelenmesi, seymen oyunlarında kullanılan türkülerin melodik ve ritmik özelliklerinin tespitini yapmak amaçlanmıştır.

Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, “Seymenlik geleneğinin günümüzdeki durumu ile bu kültür içinde müziğin konumu ve yapısı nasıldır?” sorusuna cevap aramaktır.

1.7.Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, üzerinde detaylı bir akademik araştırma yapılmamış olan “seymenlik kültürü ile müzik geleneklerinin ilişkisini” vurgulaması ve bu seymen oyunlarına iştirak eden türkülerin melodik ve ritmik analizini ilk kez gerçekleştiriyor olması bakımından önem taşımaktadır.

1.8.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, erişilebilen literatür kaynakları ve görüşme gerçekleştirilen Seymenler Kulübü Derneği, Ankara Kulübü Derneği ile sınırlıdır. Bu doğrultuda çalışma, toplam 8 seymen ile sınırlandırılmıştır. Örneklemeye dahil olan sekiz seymen, çalışmanın yöntem

kısımında da değinildiği üzere, topluluk üzerinde söz sahibi, konuya hakim kimselerden seçilmiştir.

Çalışma ayrıca dernekte görüşülen kişiler ve kayıt incelemeleri neticesinde aktif olarak oynandığı tespit edilen, seymen oyunlarına eşlik eden 11 türkü ile sınırlıdır.

1.9.Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma, seymenlik geleneğinde müziğin önemli bir yeri olduğu hipotezine dayanmaktadır. Bununla birlikte seymenlik geleneğinin yeterince tanınmadığı öngörülmektedir.

Konuyla ilişkili literatür taramasının geçerli, güvenilir olduğu; görüşülen seymenlerin Ankara ilindeki diğer seymenleri temsil ettiği; gereken verilere ulaşmak için uygulanan araştırma yönteminin doğru seçildiği; görüşülen 8 seymenin araştırmaya veri oluşturabilecek kadar tecrübeye sahip oldukları ve ifade ettikleri verilerin gerçekleri yansıttığı; incelenen 11 türkünün genel durumu yansıtmaya özelliği olduğu varsayılmıştır. Bunlarla birlikte türkülerin analizinde kullanılan yöntemlerin yeterli olduğu da varsayımlar arasında yer almaktadır.

1.10. Tanımlar

Seymen:Seğmen kelimesi, Türk Dil Kurumunca, “Genellikle atlı olarak savaşa katılan, kendi içlerinde hiyerarşik bir düzen bulunan yarı askerî güvenlik gücü” olarak tanımlanmaktadır (Url4). Bununla birlikte günümüzde “sözü edilen kültürü folklorik anlamda yaşatan, seymen türküleri eşliğinde oyunlar oynayan kimse” olarak ikinci bir anlam kazanmıştır. TDK’da kelime “seğmen” olarak ifade edilmekle birlikte, yapılan araştırmalarda pek çok “seymen” kelimesi ile karşılaşılması, görüşme gerçekleştirilen seymenlerin kendilerini bu şekilde tanımlamaları ve kulüplerinin isimlerinde de seymen kelimesinin geçmesi nedeniyle, bu çalışmada seğmen yerine seymen sözcüğünü kullanmak tercih edilmiştir.

Ferfene:Ferfane adıyla yazılan yemekli içkili toplantı (Url4).

Bacıren:Seymenlik geleneğinin kadın kolları diye nitelendirilir. Seymenler gibi topluluk önünde icrada bulunmasalar da, kendi aralarında; kına gecelerinde, düğünlerde ve eğlencelerde icrada bulunurlar (KK7).

Cümbüş:Eğlence; canlılık, coşku; maden gövdeli tambura benzer saz (Ur14).

Muhabbet gecesi:Seymenlerin belirli günlerde toplandıkları bir evde yaptıkları müzikal eğlencedir (KK8).

BÖLÜM 2

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1.İlgili Literatür

Bu kısımda, araştırma süresince ulaşıla kaynaklara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Seymenlik Geleneği Üzerine Yapılan Çalışmalar

Remzi Uydum, 1992 yılında yayımladığı “Atatürk, Ankara ve Seymenler” adlı kitabında, Ankara efelerinden Yağcıoğlu Fehmi Efe, Genç Osman ve Kıyak Ali Efe hakkında bilgilere ve bu efelere ait türkülerin sözlerine yer vermiştir. Yine 1992 yılında Ankaralı Kemal Bağlum tarafından yazılan “Beş Bin Yılda Nereden Nereye Ankara” adlı kitapta Enver Behnan Şapolyo’dan alıntılarla Ankara’nın seymen alayını anlatmıştır.

Seymenler üzerine yapılan kapsamlı çalışmalardan biri 1992 yılında, “Ankara Seymen Oyunları ve Kıyafetleri” adıyla, Yener Altuntaş, Ahmet Çakır, Ali Esat Bozyiğit, A. Kazım Güner tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar bu çalışmada seymenlik geleneği ve seymen oyunları hakkında çeşitli bilgiler vermiştir. Bunun yanında Ankara zeybeği, Çarşamba ve Hüdayda oyunlarının müzik ve hareket notalarına da yer verilmiştir.

Ahmet Çakır, 1993 yılında yayınladığı “Ankara Seymen Oyunları” isimli makalesinde Ankara şehir merkezinin oyunları hakkında, zeybekler ve düz oyunlar sınıflandırması içinde bilgi vermiş, şehir merkezinin oyunlarının ilçelerden farklı olduğuna dikkat çekmiştir.

Necla Engin, 1996 yılında hazırladığı yüksek lisans tezinde Ankara İlçelerinden Derlenmiş Türküleri edebi, ayak-makam ve ritim yönünden analiz etmiştir. Engin (1996) çalışmasında Ankara İlinin tarihçesi, coğrafi yapısı, oyunları ve halk müziği hakkında bilgilere de yer vermiştir. Çalışma sonucunda Ankara ve İlçelerine ait on iki ezginin melodik, ritmik ve edebî yönden zengin ve dinamik olduğu, en çok rastlanılan usulün edebi ve melodik diziler olduğu ifade edilmiştir.

Mustafa Şahin, 1998’de yayınladığı yüksek lisans tezinde Ankara seymen oyunlarının davul üzerindeki ritmik vurgularını ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Şahin (1998) tez çalışmasında seymen oyunları hakkında kısa bilgiler vermiş, zeybekler yanında düz seymen oyunlarına da değinilmiştir. Ayrıca seymenlik konusu ve oyunlarda kullanılan kostüm ve aksesuarlar hakkında açıklayıcı bilgilere de yer vermiştir.

Satır (2014) yeni Ankaralı müzik anlayışı ve eğlence pratiklerinin dönüşümü isimli doktora tezi çalışmasında iki temel konu üzerine odaklanmıştır. Bunlardan ilki Ankara müziğini var eden ve diğer müzik anlayışlarından ayıran tüm dinamiklerin detaylı olarak belirlenmesidir. Araştırmanın ikinci temel konusu ise yeni Ankaralı müzik anlayışı ve buna bağlı gelişen eğlence pratiklerinin incelenmesidir. Araştırma sonucunda yeni müzik kültürünün, eski kültürün temsilcisi olarak görülebilecek seymenliğin de içinde bulunduğu yerel kültür yapıları tarafından kabul görmediği ifade edilmiştir. Bununla birlikte Satır (2014) Ankaralı müzik eğlence pratiklerinin kültürün rasyonelleşmesi, metalaşması ve modernleşmesi bağlamında bir tüketim nesnesine dönüştüğünü belirtmiştir.

Avcı (2012) Zeybeklik ve Zeybekler Tarihi kitabında seymenlik geleneğine kısaca yer vermiştir. Ahi Teşlilatı’na değinmiştir. Seymenlik alayları ile Ahi Yiğit alaylarının aralarında küçük ayrıntılar dışında farklılık görülmediğini söylemiştir. Seymenlik kültürü ile alevilik geleneğinin birbirine benzediğini savunmuştur.

Seymenler üzerine yapılan çalışmalardan biri de, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Seymenlik ve Seymenlik Kültürü” adıyla, Hüseyin Evren Kavas, Çağrı Acar, Tuna Çelebi, Naz Kişnişçi, Can Ulusoy tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar bu çalışmada cumhuriyet dönemindeki seymenlik geleneği ve günümüzdeki seymenlik geleneğinden bilgiler vermiştir. Ancak çalışma Bilkent Üniversitesi arşivinde olup, erişimi kısıtlı olduğundan tezde yer verilmemiştir.

2.2. İlgili Alanyazının Değerlendirilmesi

Ankara’da var olan folklor ve buna bağlı halk müziği kültürü üzerine yapılan çalışmaların, Cumhuriyet döneminden sonra başladığı ve Ankara halk oyunlarına ve müzik kültürüne yönelik çok sayıda çalışma yapıldığı söylenebilir. Ancak yapılan alanyazın araştırmaları sonucunda seymenlik geleneği üzerine yapılan çalışmaların az sayıda olduğu belirtilebilir. Bununla birlikte çalışmaların müzik kültürü ve/veya seymen

oyunlarına eşlik eden türkülerin incelenmesi bakımından oldukça yetersiz olduğu ifade edilebilir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Çalışmanın bu kısmında, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile verilerin toplanmasıyla işlenmesine yönelik bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma betimsel bir çalışma olup, araştırmanın verileri kültür analizi, literatür taraması ve görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Betimsel araştırmalar, ilgilenilen ve araştırılmak istenen problemin mevcut var olan durumunu ortaya koymaya yöneliktir. Bu yöntemlerin en temel özelliği, mevcut halihazır durumu, kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi çalışılmaktadır (Sönmez ve Alacapınar 2011: 14). Somut olmayan kültürel mirasın tespitinde, mevcut durumun saptanması ve analizi büyük bir önem taşımaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı doğrultusunda, Ankara Kulübü Derneği ve Seymenler Kulübü Derneğinde “yapılandırılmış” görüşme tekniğine dayalı olarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada seymenlik kavramı hem teorik hem de pratik açılarından ele alınmıştır.

Çalışmada seymen oyunlarına eşlik eden türküler, ses alanı, yoğun kullanılan ses bölgesi (tessitura), ritmik yapı ve sık kullanılan ritmik kalıplar göz önünde tutularak ritmik ve melodik analiz gerçekleştirilmiştir.

3.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın evreni, Ankara’da yaşayan ve Seymenler Kulübü Derneği’nde kayıtlı 400 seymen ve seymen oyunlarına eşlik eden türkülerdir. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme kapsamında seçilen 8 seymen ve analiz edilen 11 türküdür.

Çalışmanın örnekleminde yer alan kişiler, topluluk üzerinde kolayca gözlenebilir bir otoriteye sahip olma; araştırma konusuyla ilgili diğer üyelere daha fazla bilgiye sahip olma; araştırma konusunda birikim ve deneyimiyle öne çıkma; topluluğu kurumsal olarak temsil etme özelliklerine sahip olan kimselerden seçilmiştir. Bu doğrultuda

çalışmada “tesadüfü olmayan örnekleme” bir başka deyişle “olasılık dışı örnekleme” kullanılmıştır. Örneklemin “amaca yönelik” olarak tespit edilmiş olması, aynı zamanda “amaçlı örnekleme” kapsamında da değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan 8seymeninyaşları 30’un üzerindedir. Bu örnekleme oluşturan seymenlerin yaşlarını gösteren tablo 30 yaş, 41-50 yaş ve 50 yaş üzeri olarak 3 kategoride aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1.Ankara’daki Seymenlerin Yaşları

Görüşülen Seymenler	30 yaş+	41-50 yaş	50 yaş ve üzeri
NecdetAli Bayramoğlu		44	
Levent Oğuz Ünal			51
Atay Sağtekin			52
Nadir Dinçer	37		
Turhan Temur			62
Erdal Aras			60
Bekir Daloğlu	35		
Fatih Bitirim		43	

Tabloda görüldüğü üzere örnekleme yer alan seymenlerin 4’ü (%50’si) 50 yaş ve üzerindedir.

Örnekleme kapsamındaki 11 türkü ise, görüşmeler sonrasında elde edilen verilere dayanılarak seçilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler literatür taraması ve yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Literatür taraması, konu ile ilişkili kitaplar, makaleler (öncelikli olarak ULAKBİM veritabanında bulunanlar ve hakemli olanlar), YÖK Tez veritabanında yer alan tezler, elektronik kaynaklar ve kişisel arşivlerde yer alan belgeler üzerinden gerçekteşirilmifitir. Çalışmada CD/DVD/Video Klip gibi ses ve görüntü elde edilen dijital kaynaklardan da faydalanılmıştır.

Yapılandırılmış görüşmelerde en temel amaç, hipotezi oluşturacak ya da kanıtlayacak veriyi elde etmek için önceden planlanmış sorularla ve güzergahla kişilere başvurmaktır (Karahasanoğlu ve Yavuz, 2015: 17). Bu çalışmada yapılandırılmış

görüşme formu, konudan uzaklaşmamak adına gerekli bilgileri toplamak amaçlı, nitel bir araştırma tekniği olarak uygulanmıştır.

Görüşme formunda yer alan sorular, alan uzmanlarının görüşü alınarak saptanmıştır. Sorular, konuya ilişkin verilerin tespit edilebilmesiyle hazırlanmış açık uçlu sorulardır (bkz Ek1). Örneklem grubunda yer alan seymenlerden araştırma konusu ve kapsamını destekleyen veriler elde edilmiştir.

“Görüşmelerde yer alan kaynak kişiler, topluluk üzerinde kolayca gözlenebilir bir otoriteye sahip olma; araştırma konusuyla ilgili diğer üyelere daha fazla bilgiye sahip olma; araştırma konusunda birikim ve deneyimiyle öne çıkma; topluluğu kurumsal olarak temsil etme özelliklerine sahip olmalıdır (Karahasanoğlu ve Yavuz, 2015: 65).”

Bu çalışmada da kaynak kişilerin sözü edilen özelliklere sahip olmasına dikkat edilmiştir. Uygulama öncesinde, topluluk üzerinde “söz sahibi” ve “konu hakkında bilgili” olarak tanımlanan kişilerin tespiti titizlikle yapılmış, kendileri ile iletişime geçilmiş ve farklı dönemlerde seçilmiş sekiz kişi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, görüşme gerçekleştirilen kişilerin izni ile sürekli olarak kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

“Kimi bilimsel çalışmalarda tarafların ve kurumların zarar görmemesi adına görüşme yapılan kişilerin isimleri kodlanarak saklanabilmektedir. Ancak bu çalışmada seymen kültürüne ilişkin çalışmalar yapılan derneklerin isimleri ve bu konuda bilgi sahibi kaynak kişilerin tanıtılması fikri ile, kişilerin onayı alınarak, açık kimlikleri belirtilmiştir. Bununla birlikte çalışma boyunca, kaynak gösteriminde metnin akıcılığını bozmamak adına, her kaynak kişi “KKsayı” şeklinde kodlanmıştır. Kaynak kişiler ve yapılan numaralandırma, Kaynakça bölümünde sunulmaktadır (Vural, 2017: 3).”

Çalışmada aynı zamanda “katılımcı gözlem” yönteminden de faydalanılmıştır. Etik sorunların ortaya çıkmaması adına, araştırmacının kimliği, araştırmanın nerede ve ne amaçla yapıldığı gözlem yapılan yerde bulunanlara açıklanmış, kendilerinden çekim izni alınmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Literatür taraması ile elde edilen veriler, tutarlılık ve güvenilirlik süzgecinden geçirilerek, yorumlanmıştır.

“Bilimsel çalışmalarda görüşme formu ile elde edilen verilerin çeşitli yorumlanma biçimleri mevcuttur. Yorumlama, görüşme veya anket formunda yer alan soruların sırasına göre, görüşme gerçekleştirilen kişiler bazında veya genel olarak yapılabilir. İlk ve üçüncü yorumlama biçimi bilhassa örneklemin çok sayıdan oluştuğu araştırmalarda tercih edilir. Örneklemin daha az sayıda olduğu, açık uçlu soruların yer aldığı araştırmalarda ise ikinci yorumlama biçimi daha detaylı bilgi aktarımını sağlar. Bununla birlikte sonuçların genel olarak tekrar yorumlanması da zaruridir (Vural, 2017: 4).”

Bu araştırmada da örnekleme dahil olan sekiz seymenden elde edilen veriler, kişi bazında tek tek ele alınarak sunulmuştur. Bunu takiben, araştırmacının görüşme esnasında ve katılımcı gözlemci olduğu ferfene eğlencelerinde edindiği izlenimler ile diğer veriler göz önünde tutularak genel değerlendirme yapılmıştır.

Seymen türkülerinin melodik ve ritmik analizinde ise türkülerde yer alan ritim kalıpları belirlenmiş, daha sonra her türküde bu ritmik yapıdan kaç adet bulunduğu tespit edilmiştir. Melodik yapı, kullanılan aralıkların tespiti ve bu aralıklardan kaç kez kullanıldığının tespitine dayanmaktadır. Bununla birlikte her notadan kaç kez kullanıldığı da saptanarak seymen türkülerinin ses dağılımı da elde edilmiştir. Veriler, tablolar ve grafikler yardımıyla yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle seymenlerle yapılan yapılandırılmış görüşme formuna dayalı soru ve cevaplar sunulmuştur. Ardından araştırmacı tarafından yorumlama yapılmıştır. Bölümde ikinci olarak seymen oyunlarına eşlik eden türkülerin melodik ve ritmik analizlerine yer verilmiştir.

4.1.Seymenlik Geleneğinin Günümüzdeki Durumuna İlişkin Seymenlerle Yapılan Görüşmeler

Yapılandırılmış görüşme tekniğine dayalı olarak sorulan sorular ve kaynak kişilerin verdikleri cevaplar aşağıda sunulmaktadır. Çalışma boyunca kaynak kişilerden alınan bilgiler,“KKsayı” şeklinde ifade edilmekle birlikte, bu bölümde her alt başlıkta belli kişinin cevapları yer almasından ötürü, her cevaptan sonra böyle bir uygulama yapılmamıştır.

4.1.1. Bekir Daloğlu (KK1) ile Yapılan Görüşme - d. 1943, Ankara/Hacettepe, sağlık personeline Ankara Kulübü Dernek Başkanı

Resim 7:Bekir Daloğlu ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne 23 yıldır ye olan Bekir Daloğlu 1983 yılında Ankara/Hacettepe'de doğmuştur. Yüksek lisans mezunu olan Daloğlu, sağlık sektöründe çalıştığını belirtmiştir. 12 yaşından beri aktif olarak seymenlik yaptığını, aileden gelen bir gelenek olduğunu söyleyen Daloğlu, seymenliğin her evden bir erkeğe nasip olduğunu ve babasının yaşlanıp bıraktıktan sonra devraldığını aktarmıştır. Kendisi, aktif olarak Ankara Kulübü Derneği başkanı olarak görev yapmaktadır.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültürü bizim için bir yaşam şeklidir. Düzgün, bilge ve cömert olmakla başlar. Bunları hayatınıza yansıtığınız zaman gerçek anlamda bir seymen olabiliyorsunuz. Kısaca iyi insan sözünün karşılığı seymenlik bizim için.”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültüründe müzik olmazsa olmazdır. Müzik olmazsa seymenlik çok bir şey ifade etmiyor. Çünkü oynamak lazım, bulunduğun ortamda bir muhabbet ortamı olması lazım, bir ritim lazım onu da müzikle sağlıyoruz.”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültüründe günümüze kadar gelen Ankara'nın 29 oyunu var bilinen. Bunlar kaşık havaları, muhabbet havaları, zil havaları, düz oyunlar, misket ayağı gibi sınıflara ayrılabilir. Biz şuanda Ankara Kulübü Derneği olarak Seymen Tezeneleri CD'sindeki 14 tane oyunu, geçmişten geldiği gibi, otantiğini bozmadan oynuyoruz.”

“Bu müzik türü seymenlik ruhunu yansıtılabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Bizim özellikle davul zurna ile olan müziklerimiz, tamamen seymen ruhunu, seymenlik geleneğini yansıtan oyunlar. Çünkü davul Türk kültüründe çok önemli bir yere sahiptir. Seymenliğin kökeni de Orta Asya'ya dayanmaktadır. Eskiden bir devlet yada bir beylik verildiği zaman bunun belirli alametleri vardı. Para bastırmak, tuğ göndermek ve davul göndermek gibi. Davul bu sebeple bizim için çok kutsaldır. Bizim oyunlarımızı şekillendirecek, hareketlendirecek enstrümanlardan biri.”

“Hangi algılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Davul dışında zurna ve bağlama kullanılıyor. Bunlara yardımcı olarak ritim, zilli maşa kullanılmaktadır. Bildiğimiz kömür maşasının ucuna zil takılır, her zaman kullanılmaz ama nadir olarak kullanılır. Birde şimşir kaşık vardır, seymenlerin elinde değildir çalgı olarak kullanılabilir.”

“Derneğiniz hangi tarihte kuruldu?” sorusu sorulmuştur;

-“Resmi olarak 27 Aralık 1932 tarihinde Atatürk’ün direktifiyle kurulmuş bir dernektir. Ama kökeni Cumhuriyet’in 10. Yıl kutlamalarına dayanıyor. 10. Yıl kutlamalarında Atatürk ile beraber 27 Aralık 1919’un bir provası yapılmıştır. Atatürk bu provadan çok memnun kalmıştır ve seymenleri eski Çankaya köşküne davet etmiştir. Seymenler orda da Atatürk’ü memnun eden bir gösteri yaptıkları için, Atatürk bu işi resmi bir hale getirin dernek açın demiştir. Onun üzerine seymenler resmi olarak Ankara Kulübü Derneği’ni kurmuştur. Bakanlar Kurulu kararı ile kamu yararına faydalı dernek haline geliyoruz.”

“Kıyafetlerinizin bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymen asker demek ve kıyafeti de esasen asker kıyafeti. Seymenlik Ahilik teşkilatının askeri kanadını oluşturan kısmı. Yani ahi esnaftır; ayakkabıcılık, dericilik, kunduracılık yapar. Bu insanların korunması gerekir, bunu da seymenler yapar. Kıyafetimizde mutlaka bir cepken oluyor ve bu kartal kanadı ya da fermane oluyor. Fermane giyenler yeni başlayan seymenler, kartal kanat giyenler usta seymenlerdir. Yukardan aşağı başlarsak; takke var başımızda ve onun etrafına doladığımız kefiye dediğimiz bir çeşit örtü var. İçimize avcı yelegi, onun üstüne Osmaniye içlik, en üstüne cepken giyiyoruz. Onların arasına bademli kuşak ve üstüne silahlık, altına zıvga, yün tiftikten çorap ve yemeni dediğimiz seymen ayakkabısı giyiyoruz. Bu ayakkabı da özeldir, sağı solu yoktur, sağı soluna, solu sağına giyilir. Önemli bir deri olan manda derisinden yapılıyor.”

“Gençlerin bu kültüre ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Gençlerimizin ilgisi çok fazla. Artık dedeler torunlarını getirmeye başlıyor. Bunun dışında bizim şöyle faaliyetlerimiz de var; etrafımızdaki ilkokullara gidiyoruz. Bizim böyle bir kültürel faaliyetimiz var, bu işi öğrenmek isteyen arkadaşlarımızı çalışmalarımıza davet ediyoruz. Hocaları ya da aileleri eşliğinde çalışmaya geliyorlar. Zaten kamu yararına faydalı dernek olduğumuz için herhangi bir ücret talebimiz de yok,

bizde her şey gönül rızasıyla oluyor. Gelmek isteyenler geliyorlar, çalışmalarımıza eşlik ediyorlar daha sonra bunların içinden bu işe devam etmek isteyenler kalıyorlar. Onlar da bir sonraki jenerasyonu oluşturuyor ve bu iş bu şekilde dönüp gidiyor.”

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kültür Bakanlığıyla, Milli Eğitim Bakanlığıyla ortak çalışmalarımız var. Bu iki Bakanlığın bize açmış olduğu yollarla, biz seymenliği yurt dışında da temsil ettik. Kırgızistan ve Bosna Hersek gezilerimiz oldu, soydaşlarımıza seymenlik gösterileri yaptık. Ülke içinde Şanlıurfa’ya gittik ve seymenlerin muhabbet geceleri ile Urfa sıra geceleri tiyatral olarak sergilendi. Afyon’daki yarenlerle Ankara Kulübü Derneği ortak bir gösteri düzenledi. Kültür Bakanlığının da yardımıyla kültürler böylece birbirleriyle etkileşim içinde oluyor, Ortak noktalar ve farklar belirleniyor ve bunlar bir sonraki nesile video kaydıyla, kitap haline getirilerek kaynak oluşturuyor.”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik geleneği bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik geleneği Ankara dışında çok yok. Yani seymenlik ismiyle yok. Ama yarenlik ile seymenlik geleneği birbirine benzerdir. Yakın çevreden bahsedecek olursak Bolu’nun Mudurnu ilçesinde, Bolu’nun Seben ilçesinde onların da seymenleri var. Temelde aynıdır, mertlik, bilgelik, cömertlik düsturları üstünden hareket ederler. Batı Karadeniz ve Kuzey Anadolu Bölgesi’ndeki illere etkisi çok fazladır. O bölgelerde erkekler zille oynarlar, Ankara’da zil yoktur. Ankara erkeği zille oynamaz, bu özellik köçeklik geleneği toplumsal dejenerasyonla birleşerek bir algı oluşturdu maalesef. Bunun da en büyük etkisi Bizans’tır. Köçekliğin temelini Bizans’ta görüyoruz; erkekler kadın kılığına girer, ellerine zil takıp, renkli elbise veya etekler giyip birtakım gösteriler yaptıkları biliniyor. Kökenine baktığımızda Karabük, Kastamonu, Çankırı’nın bir kısmında zille oynayan erkekleri görebiliriz. Özellikle Bolu’da zille oynayan erkekleri görüyoruz maalesef. Çünkü artık değiştirilmeyecek şekilde kültürde yer etmişler. Orada yöresel bir düğün olduğu zaman mutlaka bir köçek geliyor maalesef. Bunlar da yine seymenliği dejenere eden en büyük şeylerden biri. Köçeklerle seymenleri çok karıştırıyorlar. Esasen bir bağlantımız yok ama maalesef bir programda aynı çatı altında görüldüğümüz zaman ayırt etmeniz çok zor oluyor. İşte bu da sizler gibi değerli bilim insanlarının yapacağı tezlerle, makalelerle, yayınlarla, inşallah bunları okuyan vatandaşlarla sapla saman birbirinden ayrılacak. Bu konuda büyük görev sizlere düşüyor.”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Derneğimizde idari olarak kadın kollarımız var. Yetiştirme çağında, evlendirme yaşına gelen kimsesiz kız çocuklarına kına gecesi düzenleniyor ve otantik haliyle yapılıyor. Ya da eski seymenlerimizin evlenecek kızları olduğu zaman hemen hanımlar kendi arasında organize olup kız kınası diye tabir edilen, evin salonunda çalgısız, tepsinin tersini çalgı yapıp, kendi manilerini söyleyip, kendi müzikleriyle kendilerine göre organize ediyorlar. Anadolu'nun Türkleşmesinde ve bugüne gelmesinde çok büyük etkenler var. En büyük etken de Fuat Köprülü hocanın eserinde bahsettiği dört büyük etkendir, Abdalani Rum (Anadolu Ozanları), Dervişani Rum (Anadolu Dervişleri), Askerani Rum (Seymenler), Bacıyani Rum (Anadolu Bacıları) 'dır. Anadolu bacılarının bizim kültürümüzde çok büyük yeri var. Biz de yine seymen Alayımızda bacılarımızı, bacierenlerimizi aramızda bulunduruyoruz. Bizde Ege'deki gibi kadın ve erkek aynı oyunda oynamaz, oyunlarımız ayrıdır. Aynı evin bir odasında kadınlar, bir odasında erkekler çalışmazlar. Yani bir evde kadınlar toplanır, bir evde erkekler. Kendi aralarında eğlence yaparlar ve birbirlerini görmezler, birbirlerinin çalışmalarına dahil olmazlar. Kadın kollarımız bacierenlerimiz eşliğinde seymenlik geleneğini yaşatmaya çalışıyoruz. Kadınlarımız seymen Alaylarımızda önemli yer tutuyorlar.”

“Ülke dışında seymenlik geleneğini tanıtmayı düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Zaten belli programlarımız var. Mesela; Macaristan'da uluslar arası halk oyunları yarışmasında derneğimizin üçüncülüğü var. Amerika'daki Türk gününe iki kere iştirak ettik. Türksoy teşkilatı ile dirsek temasımız kuvvetlidir. Yurt dışındaki Türk devletlerinin temsilcileri Türkiye'ye geldiler ülkemizde ağırladık. 5-13 Ekim Ankara haftasıdır. 5 Ekim Atatürk'ün Ankara hemşeriliğini kabul ettiği, 13 Ekim de Ankara'nın başkent olduğu tarihtir. Bu tarihler arasında dernek olarak sürekli tanıtım faaliyetlerinde oluruz. Türki Cumhuriyetlere gezimiz oldu ve bunlar bütçe gerektiren şeyler malumunuz. Bu bütçeyi de Kültür Bakanlığı karşılıyor. Çünkü biz kamuya faydalı dernek olduğumuz için bir yerden bir para almıyoruz. Kültür Bakanlığının izni olması lazım. Zaten ülkeye giriş ve çıkışlarda seymenlerin aksesuarları, silahları kayıt altına alınıyor çünkü eşyalarımız antika değerinde. Mesela Kosova'ya gittik silahımıza Balkan yatağanı dediler ancak bizde kayıtlı ve antika olduğu için alamadılar. Eğer kayıt altına alınmamış olsaydı alabilirlerdi ve hiçbir itirazda bulunamazdık. Bunlara engel olmak için biz Kültür Bakanlığına şu kadar eşya ile gidiyoruz diyoruz. Eşyalarımız ülkeye girişte ve çıkışta

sayılıyor. Bunların hepsi bürokratik işlem gerektiriyor ve zor oluyor ancak iki yılda bir yurt dışına çıkıyoruz seymenliği tanıtmak için.”

“Yapacağınız çalışmalarda gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Maddiyat bu tarz derneklerde olmamalı. Biz derneğimizi maddiyattan uzak tutmak istiyoruz. Mesela Ayaş Belediyesi Ayaş Festivali’ne bizi davet etti. Biz onlardan para talep etmedik. Bize araç gönderdiler, getirip götürdü. Eğer uzun süre kalacaksak bize konaklamak için yer ayarlıyorlar, yemeklerimizi de karşılıyorlar. Onun dışında faaliyetlerimizin hepsinde imece usulüdür. Mesela kahvaltı yapacaksak herkes gücü çerçevesinde ortaya para koyar. O menafiden ne kadar çıktıysa o gün menemen, çorba yapılır. Biz maddi harcamalarımızı Dernekler Masası’na hesap vermek zorundayız. Bunun için yardım almamaya gayret ediyoruz, bu para nerden geldi, kendi isteği ile mi verildi diye sorular almak istemiyoruz. Ankara’nın genelinde de bu anlayış vardır, birinin yardıma ihtiyacı varsa bir kişi toplar götürüp verir. Fiziksel kuvvete, imeceye ihtiyaç duyulduğunda insanlar toplanır yardım ederler.”

“Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu ve hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Müzik oyunlarımızı tamamlıyor. Ben müzikten teknik olarak çok anlamam ancak notanın basılmasıyla bizim ayak basmamız aynı olmalı, bir senkron olmak zorunda. Davul tokmağa vurduğu zaman ayak havada kalırsa oyun bozuluyor, figür kaçıyor, oyun ilerlemiyor. Sonuç olarak hepsi birbirini etkiliyor, oyun olmuyor.”

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Davul bizim kahramanlık, bağımsızlık öğelerimizden biridir. Oyunlarımızın hikayelerini de oyuna başlamadan anlatıyoruz. Ankara’nın oyunlarının hepsinde figürler ya koç ya da at figürüdür. Bu coğrafyada çok olan hayvanlar bunlar çünkü. Bizim oyunlarımız koçların birbirine meydan okumasına benzer, hep yüz yüze, göğüs göğse oynanır. Kılıçla oynadığımız oyunlar da göğüs göğse, karşı karşıya oynanır ve bir nevi vücudu zinde tutmak için yapılan savaş idmanıdır. Yiğidin ata binerken yaptığı hareketin tekrarı bizim figürlerimizde var. Koçların birbirine meydan okurken yaptığı hareketler, kartalın avına yaklaşırkenki hareketini simgeleyen kanat açma kollarımızı kaldırınca

kartal kanat cepkende gözüken figürdür. Hikaye ve figürler birleştiğinde oyun iyi bir şekilde ortaya çıkmış oluyor.”

**4.1.2. Levent Oğuz Önal(KK2) ile Yapılan Görüşme- d. 1967,
Bolu/Mengen, köçek**

Resim 8: Levent Oğuz Önal ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne üç yıldır üye olan Levent Oğuz Önal 1967 yılında Bolu'nun Mengen ilçesinde doğmuştur. Lise mezunu olan Önal yapılan görüşmede Mengen'de köçek kültürü olduğunu belirtti ve ekledi;

-"Ankara kültürüne geçmek zor oldu ama uyum sağladım. Seymenlik kültürü içinde olmaktan mutluyum, huzurluyum, güzel bir kültüre sahibim. Küçüklerin büyüklerine saygılı, büyüklerin küçüklerine sevgiyle yaklaştığı bu güzel kültürü yaşatmaya çalışıyoruz. Her hafta Pazar günü Ankara Kulübü Derneği'ne çalışmalarına katılmak için geliyorum. Kulübümüzde diğer ekipler için haftanın diğer günleri de çalışmalarımız oluyor. Gönüllü olarak sosyal aktiviteleri yaşatmaya çalışıyorum. Daha önce köçek kültürü içinde olduğum için bu kararı vermem zor oldu. Ankara Kulübü Derneği beni kabul edince çok mutlu oldum."

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Önce Ata’ya saygı, sonra büyüklerin küçüklere sevgiyle, küçüklerin büyüklere saygıyla yaklaşmayı bildiği, yemek adabını bilen, gelenekleri yaşatmaya çalışan bir topluluğun çalışmalarını ifade ediyor.”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Bana kalırsa %20’lik bir alanı kapsıyor. Çünkü ustalık, çıraklık, kalfalık, bir mesleği yaşatma, ahiliği yaşatmanın yanında o topluluğun içinde belirli oyunları kendi kültürüne denkleme çalışmasıdır. Aslında oyunlar daha geride, insan ilişkileri ve yaşatmaya çalışılan değerler daha önceliklidir.”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Genelde ağıtlarla başlar. Sonra oyun havalarına geçiş vardır. Daha ağır, daha kostaktır. Davul-zurna yol gösterir.”

“Türkü ismi verebilir misiniz?” sorusu sorulmuştur;

-“Atım Arap oyun havası ile başlıyoruz. Ama bana kalırsa Karaşar zeybeği ile Ankara zeybeği kültürü herşeyi ile yaşatıyor. Çünkü Atatürk’ün karşılanması, yürüyüş alayının oluşturulmasını ifade ederken bu türküler önem arz ediyor. Bunlardan sonra atım arap, hüdayda vb. oyunlar seymenlik kültürünü zenginleştirmek için kullanılmaktadır.”

“Müzik türü seymenlik kültürünü yansıtmakta sizce ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Amatörce verilen mücadelede öğrenmeye çalıştıkça, müziğin ruhuna girdikçe daha çok seviyor ve hevesleniyorsun. Belki geçmiş kuşaklarda gençlerin hayatına teknoloji girmediği için bu kültür bugüne gelmiş ama bizim işimiz zor. Tamam internet var, sosyal ağ var ama hayatımız yozlaşıyor. Telefondan ve internetten uzaklaşıp Derneğe geldiğim zaman müzik öne çıkıyor. Maalesef internet ortamı bizim kültürümüze zarar veriyor. Müziklerimiz seymenlik kültürünü yansıtıyor ama internette gezen bazı müzikler, özellikle günümüzde birkaç tv kanalında devamlı surette verilen bu müzikler Ankara müziği olarak yanlış tanıtılıyor. Bugün neredeyse ağıtı bile oynar hale geldi insanlar ve bu da bizim kültürümüzü yozlaştırıyor. Kulübe girmemin en büyük amacı buydu; kendi müziğimizi doğru tanıtabilmek. Mesela köçek diye bakıyoruz ama onun bile bir adabı vardır. Köçek her yerde oynamaz, erkek ortamında oynar. Ama öyle bir yozlaştırdılar ki efe oyununda

kamayı beline koyanın çıkıp usulünden uzak oynaması gibi, köçek oyununu da aslından çok uzaklaştırdılar. Bunun sebebi de internet ortamındaki yanlış müzikler ve yanlış oyun anlayışlarıdır. Derneğimize gelerek burada çalışmalarımızı izlemeleri gerekir ki aslolan anlaşılsın.”

“Kıyafetlerinizin bu kültüre göre bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Her bir kıyafetin bir anlamı var tabi. Cepkeninden yemenisine, kılıcından teşbihine kadar anlatılmak, yaşatılmak istenenler var.”

“Hangi çalgılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Genelde başlangıçta davul, zurna ve bağlama var.”

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Ortamımızı daha çok yaşatmaya çalışıyorum. Yeni insanlara tanıtmak istiyorum. Bir kişinin bile ilgisini çekip buraya katabilsem ne mutlu bana.”

“Gençlerin bu kültüre ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Ben başladığımdan beri Cuma akşamı ve Pazar günleri olan çalışmalarımızda bir kere gelenin daha çok gelmek istediğini gördüm. Özellikle buraya gelen anne babalar çocuklarını da getirince, baba seymenliğe ilgi duyup çocuğunu da getirdikçe, çocuk daha çok gelmek istiyor. Her seymen yanında en az bir kişiyi getirip yetiştirse hak ettiği yeri bulur bu kültür.”

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Başta başkanımız Bekir Daloğlu bu konuda elinden geleni yapıyor. Çocuk Esirgeme Kurumları olsun, Ankara’daki okullar olsun çalışmalar yapıyoruz. Bizim içimizde de öğretmenler, akademisyenler var ve çalışmalara etkin olarak katılıyorlar. Herkes kendi kurumunda bir gösteri yapmak istiyor. Bu da bizim daha çok tanınmamıza vesile oluyor. O gösterilerde aramıza katılıp seymen olmak isteyen her yaştan ve her meslekten insanlar çıkıyor. Bu katılımlarla olacak genişlemenin buranın yapısını bozmadan yapılabilmesi için hepimiz elimizden gelenin fazlasını yapmalıyız.”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik geleneği bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“*Seymenlik derken bu kültürün değişik adları olabilir bazı farklılıklarla. İzmir’de ve Ege Bölgesi’nde efelik, Bolu’da köçek, Ankara’da da seymen adlarını alıyor. Karadenizliler horon teperken de kendi kültürlerini yaşatmaya çalışan efelikleri var. Hepimizin ruhu efe, önemli olan ülkemizi sevmek.*”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatları nelerdir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Bacierenler olarak nitelendiriyoruz. Onlar da Ankara ve civarı köylerde yetişmiş kadınları simgeliyor. Onları yaşatmaya çalışıyorlar. Hangi kültürle yetişmişler onu günümüze yansıtmaya çalışıyorlar. Gelecek nesillere aktarmaya çalışıyorlar. Oturup kalkmasını bilen, kültürümüzü yansıtan, oynayacağı oyunları gösterip öğreterek gelecek nesillere taşımaya çalışıyorlar.*”

“Gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“*Maddi desteği genelde üyeler kendi sağlıyor. Bu iş, kültür işi. Ankara Kulübü Derneği eğer profesyonelleşseydi para karşılığı oynardı ve bu kültür yaşatılamazdı. Biz bu işi parayla değil yüreğimizle yapıyoruz.*”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“*Biz müziği doğru öğrenirsek tabi ki tamamlıyor. Bu gönül işi olsa da belli bir müzik yeteneği de gerekiyor, oyunlarla müziğin uyumunu yakalamak için. Yeni öğrenenler belli komutlarla oynuyoruz. Efeler ve koçlar komutlarıyla hareket ediyoruz. Zamanla müziği dinlemeyi öğrenince de uyum yakalanıyor.*”

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi bu kültürde nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Bir Ankara zeybeği müziği mehter marşına denktir bana göre’.*”

“Eklemek istediğiniz bir şey var mı?” diye sorulmuştur;

-“*Burada olduğunuz, bizi gündem yaptığınız için teşekkür ederiz.*”

**4.1.3.Erdal Aras (KK3) ile Yapılan Görüşme- d. 1958,
Ankara/Merkez, emekli**

Resim 9:Erdal Aras ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne altı yıldır üye olan Erdal Aras 1958 yılında Ankara'da doğmuştur. Mesleki Lise mezunu olan Aras yapılan görüşmede emekli olduğunu belirtti.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“*Seymenlik Ankara'nın yaşayış tarzını anlatan bir kültürdür. Seymenlik kültürünü yaşatmak bizler için çok önemli. En büyük amacımız; gelecek nesillere kültürümüzü aktarmak ve yaşatmaktır. Örf, adet, gelenek, göreneklerimizi öğrenip yaşamımıza aktarmamız gerekiyor. Günümüz dünyasında yitirdiğimiz değerlerimizi tekrar kazanmak, örf ve adetlerimizi canlı tutmak bizlerin elinde. Bizden önceki nesilleri doğru ve yanlışlarını anlayarak doğru olanları hayatımıza almakla değerlerimize sahip çıkabiliriz.*”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Yeri çok büyük ve önemlidir. Bendir, zilli maşa, bağlama bizim kültürümüzde olan kullandığımız çalgılardandır. Yüzyıllardan beri şaman kültüründen itibaren ayinlerde de kullanılan müzik seymenlik kültürünün de vazgeçilmez bir öğesidir.*”

“Seymenlik kültüründe hangi müzikler kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Ritim üzerinden gidecek olursak; Ankara Zeybeği'nde 9/8'lik ritim kullanılır. Hüdayda gibi kırık havalarımızda ise 2/4'lük ritimler kullanılır.”

“Müzik türü seymenlik ruhunu yansıtabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültüründe oyunlarımızdaki amaçlardan bir tanesi Orta Asya'dan günümüze gelen ordu ve vatan sevgisini işlemektir. Oyunlarımızın büyük çoğunluğunda savaş etkinlikleri gösteriliyor özellikle zeybeklerimizde. Yiğitlik bazı oyunlarımızda savaş tasvir edilerek, kılıç kalkan kullanılarak gösterilir. Milletimiz için kutsal olan atın figürlerini temsil eden figürlerimizde var oyunlarımızda. Örneğin atın ayaklarının hafif arkaya kalkması rahvan yürüyüşünü ifade eder. Mor Koyun türküsünde koçtur. Koç bizim kültürümüzde önemi olan bir hayvandır. Hem kurban olarak kesilir hem de askere giden delikanlıların vatana kurban olarak kabul edildiği söylenir.”

“Hangi çalgılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Davul ve zurnanın kültürümüzdeki yeri çok büyüktür ve kullandığımız enstrümanların en başında gelirler. Zilli maşa, bendir, tahta kaşık da ek olarak kullanılır.”

“Kıyafetlerinizin belli bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kıyafetlerimiz kırmızı renklidir, kırmızı renk olmasının amacı şudur savaşlarda öne ilk çıkacak olan seymenlerdir. Askerin savaş esnasında yaralandığında, arkadaşının moralini bozmamak amacıyla, kamufler için kırmızı renk kullanılmıştır. Kıyafetimizi baştan ayağa doğru sıralayacak olursak başımıza taktığımız takkemiz vardır. Rengi kırmızı, siyah, lacivert olabiliyor. Onun üzerine kefiye dediğimiz başımıza bağlanan bir eşyamız vardır. Kefiyenin bir özelliği antibakteriyel olmasıdır ve savaşta yaraya sarılır enfeksiyon kapma olasılığı azaltılırdı. Bu nedenle yaralanan insanların kurtulma şansı daha yüksek olurdu. Üst bedenimizde içimize giydiğimiz içlik dediğimiz bir malzeme bulunur ve farklı renklerde olur. Üzerine giydiğimiz cepkene bağlıdır. Cepken ne renkse içlik de aynı renkte olur. Cepkenin de üzerine giydiğimiz Osmaniye var bu genelde kırmızı ve beyaz renktedir. Pantolon yerine giyilen zıvga dediğimiz bir kıyafetimiz var, kalın bir kumaştan yapılır. Angora tavşanı veya tifik keçisinden elde edilen çoraplarımız var. Çorabımızın renkleri değişiktir. Üzerindeki örgü motifleri o kişinin evli, bekar, çocuk sahibi gibi özellikleri anlatır. Altına giyilen yemeni vardır. Bu yemeninin alt tarafı

genellikle manda yününden, üstü de yumuşak kuzu derisinden yapılır ve dikişlidir. Sert deriden yapılan silahlığımız vardır. Seymenlerimizin üç tane silahı vardır. Birincisi ana silah aletimiz kama, ikincisi yatağan, üçüncüsü koltuk altı bıçağıdır ve savaş esnasında çok yakındaki düşmana rahat müdahale etmek amacı ile kullanılır. Bu üç bıçaktan en küçüğü kamadır. Silahlığımıza kamalarımızı koyarız üzerinden köstekli saatimiz gelir. Silahlığımızın hemen altında badem şalımız bulunmaktadır. Badem kuşağın çeşitleri vardır, seymenlerin bazı niteliklerini ifade eder. Hafif öne doğru kapalı ise tütün kullanan bir seymendir ve badem kuşağın arkasında sigara tabakası bulunur. Her seymen tütün kullanmadığından hepsinin çeşidi aynı değildir. Badem şalı kefeni ifade eder. Renkleri kırmızı ve beyazdır. En üste giydiğimiz cepkenimiz vardır. Çuhalarımız vardır içine giydiğimiz. Rengi bayrağımızdan gelen kırmızı, daha geçmişte Türk'ün rengi olan turkuaz ve toprak rengidir. Cepkenlerimiz bu üç ana renkte yoğunlaşmıştır. Cepkenimizin üzerine kartal kanadı şeklinde yan taraflardan açılan, düğmeli, aynı zamanda ata binildiğinde hava soğuk ise bağlamak amacıyla kullanılır. Üzeri işlemelidir ve işlemlerde altın sırma kullanılır. Ağırlık gümüş sırmadır ve işlemlerin motiflerinin de anlamları vardır.”

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Derneğimizin gelecekte yapacak çok işi var. 1946’da dernekler yasasının kabulü ile beraber Kızılay sonra Ankara Kulübü gelmektedir. Atatürk’ün emri ile kurulan bir dernektir yasalaşması 1946 tarihinde olmuştur. Bizim için çok önemli bir dernektir. Bundan sonra yapılacakların bu zamana kadar yapılanlardan fazla olması lazım. Ankara’nın kültürünü, gelenek ve töremizi Türkiye ve dünyada tanıtmak istiyoruz. Bunların yapılabilmesi için gerekli maddi yardımın olacağını temenni ediyoruz. Biz seymenler de bu önemli kültürü dünya çapında tanıtabiliriz böylece.”

“Gençlerin seymenlik kültürüne ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Gençlerin seymenlik kültürüne ilgisi az. Bu da ailelerden ve bizlerden kaynaklanıyor. Bizler bu kültürün dışında yaşıyoruz. Gelecek nesile bu yüzden bunları anlatmamız biraz zor. Bu iş piyasadaki müziklerden kaynaklanıyor. Takip ediyorum yabancı müzik dışında türkiyü bilen yeni nesilden çok az insan var. Türkiyü bilmeyenin bu kültürü anlaması çok zor.”

“Seymenliğin yaşaması için gençler ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Okullara gidiyoruz bu kültürü görsellerle kısmi olarak anlatmaya çalışıyoruz.”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik geleneği bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültürü ahilik ile doğru orantılı olduğundan diğer illerde başka isimlerle, benzer özellikler altında bulunuyor. Kimi yerde yarenlik, kimi yerde zeybek ismi ile karşımıza çıkıyor.”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatları nelerdir?” sorusu sorulmuştur;

-“Eski Türklerde Hakan’dan sonra gelen Hatun kişi idi. Seymenlik’te de bu gelenek aynen yaşatılmaya çalışılıyor. Bacıverenlerimiz var onlar da biz seymenlerle birlikte bu kültürü yaşatmaya çalışıyorlar.”

“Ülke dışında da seymenlik kültürünü tanıtmayı düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Tabi ki zaman zaman yurt dışı seyahatleri oluyor. Türkiye Cumhuriyetler başta olmak üzere Fransa, Macaristan gibi yerlerde bu kültür tanıtılmaya çalışılmıştır. Ancak daha çok yere gidip tanıtılması lazım.”

“Yaptığınız çalışmalarda gerekli maddi desteği alıyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Bu konuda destek göremiyoruz. Hükümetimin bu işe biraz eğilmesi ve bize destek olması lazım.”

“Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu, hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Ankara seymenlik kültüründeki oyunlarımız otantikdir. Müzik olmazsa olmazımızdır, ritim çok önemli.”

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Ankara’nın seymen oyunlarının hepsinde kahramanlık öğeleri vardır. Bir kısmının hikayeleri var hikayeler ağıtlarla ifade edilmiştir. Özellikle zeybek ve misket birer ağıttır.”

**4.1.4.Nejdet Ali Bayramoğlu (KK4) ile Yapılan Görüşme-d. 1974,
Çankırı/Şabanözü, esnaf**

Resim 10:Nejdet Ali Bayramoğlu ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne iki yıldır üye olan Nejdet Ali Bayramoğlu 1974 yılında Çankırı'nın Şabanözü ilçesinde doğmuştur. Üniversite mezunu olan Bayramoğlu yapılan görüşmede esnaf olduğunu belirtti.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültürü Türklük Tarihi kadar eski. Saygıyı, sevgiyi, disiplini, töreyi, adabı muhaşeret dediğimiz genel toplum kurallarını yaşatan ve yeni nesillere öğreterek toplumun düzenini korumayı, bizi biz gibi yaşatmayı amaçlayan bir kültür aslında. Seymenlik kelime kökü itibarı ile asker demek. En önemlisi de bir yaşam biçimidir.”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Müzik seymenlikle artık iç içe geçmiş, seymenlerin kendilerini görsel olarak ifade edebilmelerinin bir metodu olan oyunların vazgeçilmez parçasıdır. Müzik olmadan olmaz. Davul zurnayla oynanan seymen oyunları da var bağlama ile oynanan seymen oyunları da var. Aynı oyunu hem bağlama ile hem de davul, zurna ile oynayabiliriz.”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Başlıca bilinenleri Hüdayda, Misket, Atım Arap, Badı Saba, Mor Koyun, Ankara Zeybeği, Karaşar Zeybeği, Seymen Zeybeği, Bir Dalda İki Elma, Şeker Oğlan, Denize Dalmayınca bunlardan başlıcalarıdır.”

“Bu müzik türü seymenlerin ruhunu yansıtabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Eğer müzik olmasaydı ve kullandığımız müzikle senkronize olan bu oyunlar olmasaydı belki de seymenlik kültürü de çoğu Anadolu kültürü gibi kaybolmaya ve dejenere olmaya mahkum olacaktı. Onun için müzik çok önemli.”

“Kıyafetlerinizin bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kıyafetlerin her biri ayrı birer anlam ifade ediyor. Belli standartları vardır. Kadınlarda ayrı erkeklerde ayrıdır. Şunu uygulamak isterim; Anadolu'nun her yöresinin kendine has kıyafetleri var. Karadeniz kıyafetleri hamsi ile özdeşleşmiş ve kıyafetleri balık modeli, Ege'de efeler ellerini yana açarak kartal pençesi yaparlar. Ankara'da da körüklü arkası bol zıvga dediğimiz pantolon yerine giyilen kıyafet koç figürünü temsil eder. Bol olması koç kuyruğu olduğundandır. Seymen kendini koç gibi karşılıklı oynayarak gösterir.”

“Hangi çalgılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymen alaylarında dış mekanlarda; davul, zurna, iç mekanlarda; bağlama vardır başlıca. Müziği süslemek amacıyla ritim çalgıları da kullanılır.”

“Derneğiniz hangi tarihte kuruldu?” sorusu sorulmuştur;

-“1932 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bizzat emriyle kurulan bir dernektir. Kamu yararı güden ve dernekler yasasıyla bütün derneklerin kapatılmasına rağmen yaşatılmasına izin verilen iki dernekten biri olmuştur. Bunlardan biri Türk Kızılay Derneği, diğeri Ankara Kulübü Derneği'dir.”

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Arzularımız var diyebilirim. Seymenlik kültürünün özünün yaşatılarak devam etmesi ile birlikte daha geniş halk kitlelerine tanıtılmasını istiyorum. Mümkünse Anadolu'nun bütün

topraklarında, bütün yerleşim yerlerinde bilinmesi ve bu yozlaşan, amiyane tabirle pavyon kültürüne doğru giden kültürün yeniden özüne evrilmesi için derneğimize çok iş düşüyor.”

“Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Maalesef benim çok istediğim düzeyde değil. Ankara yaklaşık altı milyona yakın nüfusu olan başkent. Ankara ile özdeşleşmiş olan seymenlik kültürünün olduğu bir yerde gönül isterdi ki çok daha fazla katılımcı, çok daha meraklı insanların olması. Ama tabii sadece Abidinpaşa Köşkü’nde değil, Ankara’nın bazı ilçelerinde de bu derneğin şubeleri var. Etimesgut’ta, Akyurt’ta, Gölbaşı’nda, Keçiören’de. Sağ olsun oradaki arkadaşlar da bu kültürü yaşatmak için ellerinden geleni yapıyorlar.”

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Tabii ki var, zaman zaman kulübümüz seymenleri gerek ülkemiz içinde, gerekse yurt dışında seymenliği, seymen kültürünü temsil ediyorlar. Zaman zaman da seymenlik kültürünü tanımak isteyen başka gruplar gelip bizleri ziyaret ettiğinde, onlara gerekli tanıtımı yapıyorlar.”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik geleneği bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“Birebir bulunmuyor ama bir benzeri yarenlik kültürü var. Ben aslen Çankırılıyım, Çankırı’da yarenlik kültürü var. Bizim anlayışımızda da seymenlik gibi Orta Asya’dan gelen Türklerin getirdiği bir kültürdür. Yarenlik anlayışında, her yaren aynı zamanda bir seymendir, bir askerdir aslında. Tabii ki oyunlar, disiplin benzeri şekilde yarenlik kültürü içinde de kullanılıyor. Seymen oyunları yaren kültürü içinde aynen uygulanıyor, taklit ediliyor.”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Kadınlar da bacierenler ismiyle faaliyet göstermektedir. Onlar da Ankara’nın oyunlarını adabınca oynayarak, öğrenerek ve öğreterek kültürü yaşatıyorlar. 27 Aralık Atatürk’ün Ankara’ya gelişinin yıldönümü vesilesiyle orada erkek seymenler gibi bacierenler de gösterilerini yapıyorlar. Onlar da kendi aralarında toplanıp disiplinli bir şekilde çalışmalarını sürdürüyorlar. Ancak erkekler daha aktif çalışıyorlar.”

“Ülke dışında seymenlik geleneğini tanıtmayı düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Zaman zaman tanıtılıyor zaten. Bunlar zaman ve ekonomik durumlar sebebiyle bizim istediğimiz düzeyde değil. Ancak yurt dışı turneleri yapıyor ve zaman zaman tanıtılıyor.”

“Yapmak istediğiniz çalışmalarda gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Hayır göremiyoruz, seymenler genelde kendi çabalarıyla faaliyet ederler.”

“Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu ve hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Güzel ve senkronize. Zaten güzel kılan da bu.Hareketlerimizle uyumu yeterli.”

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Çanakkale Savaşı sırasında cephede atalarımız, büyüklerimizin bize bu vatani hediye eden askerlerimizin, seymen oyunları oynadıklarını tarih kitapları yazıyor. Moral, motivasyon noktasında önemli olduğunu düşünüyorum. Önemli günlerde, Türk milletinin tarihi günlerinde, yıl dönümlerinde bu oyunlar sergilenerek hem bu kültür yaşatılmış oluyor hemde milli ve manevi duyguları tazelemiş oluyor. O açıdan kahramanlık; zeybek havası çalınırken insanın tüyleri diken diken oluyor sizde şahit oldunuz. Duygular kabarıyor özellikle bazı parçalarda. Zeybek havalarında hakikaten güzel duygular oluyor insanda.”

“Ekleyeceğiniz bir şey var mı?” diye sorulmuştur;

-“Amacımız, talebimiz, dileğimiz bu kültürün dediğim gibi Türkiye çapında düzgün olarak tanınması, tanıtılması, kesinlikle pavyon kültüründen münezzeh olduğunun bilinmesi. Talebim daha çok katılımcı ile daha geniş kitlelere yayılması.”

**4.1.5.Turan Timur (KK5) ile Yapılan Görüşme-d. 1956,
Ankara/Merkez, emekli bankacı**

Resim 11:Turan Timur ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne on yıldır üye olan Turan Timur 1956 yılında Ankara'da doğmuştur. Üniversite mezunu olan Timur yapılan görüşmede İller Bankası'ndan emekli olduğunu ve harita mühendisi olduğunu belirtti. Doğma büyüme Ankara/Hacettepe'li olan Timur baba kütüğünde Uşak yazdığını ekledi. 60 yıldır seymenlik kültürü içinde olduğunu fakat iş hayatının yoğunluğundan dolayı gelemediğini on yıldır resmen seymen olduğunu söyledi.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“*Seymenlik doğruluk, bilgelik, güçlülük, adalet, eşitlik, güzel olan her şeyi ifade ediyor.*”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Seymenlik sadece seymen değildir. Anadolu, müzik, oyunlarla hep beraberdir. Müzik seymenliğin bir parçasıdır.*”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültüründe biz genelde otantik müzik kullanmaya dikkat ediyoruz. Ankara müziklerinin, Ankara oyunlarının, Ankara tezenesi ile çalınmasından başka bir şey düşünülmez.”

“Bu müzik türü seymenlik ruhunu yansıtabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Çok etkilidir. Çünkü müziği duyduktan sonra Ankara müziğini duyduktan sonra zaten bizim seymenlerde bir coşku oluşuyor, oyunlarımızda da gördünüz. Belki müziği duyunca seymen daha bir heybetli oluyor, kendinden daha emin ve güvende oluyor. Özellikle zeybeklerimizde bu coşkuyu daha iyi görebiliyoruz.”

“Kıyafetlerinizin belli bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kıyafetlerimizin hepsinin bir anlamı var. Çoraptan tutun çorabın örneğine, başındaki kefiyeye kadar hepsinin bir anlamı var. Kısaca açıklayım; şalı vardır seymenin yastığı, yorganı ve kefenidir. Osmaniye dediğimiz kırmızı beyaz çizgili içlik vardır. Bunun anlamı çatışma esnasında seymen yaralanırsa arkadaşlarının dışarı sızan kanı sezmemesidir. Hepsinin birer anlamı vardır.”

“Hangi çalgılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Davul, zurna kullanılır ve özellikle bağlama kullanılır.”

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kendi açımdan düşünürsek muhakkak var. Ankara oyunlarının ve müziğinin televizyonlarda ve bazı yerlerde uygunsuz olarak söylendiğini, oynandığını görüyoruz. Bizim oynadığımız müziklerin patentinin alınması ve Ankara'ya uygun bir şekilde oynatılması için elimizden geleni yapacağız.”

“Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Sizlerin de gördüğü gibi oynayan gençlerimiz var. İlgi artıyor ve biraz daha heveslendiler. Seymenlik kültüründe büyük küçük yoktur. Büyük de bir küçüktür yerine göre. Yeter ki o heves içinde olsun. Altı yedi yaşlarında oynayan çocuklar olduğu gibi altmış üç yaşında oynayan büyüklerimiz de var. Gençlerimiz, çocuklarımız hevesli burada görev bizlere düşüyor. Biraz heveslendirmek ve seymenliği anlatmak lazım.”

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak bir çalışmanız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenliğin yaşatılması için kurumlarla ortak çok çalışmamız olmuyor yalnız geçen gün ATO’da düzenlenen bir kültür fuarında bizim de standımız vardı. Orada diğer kurumlarla, diğer ilçelerin belediyelerindeki kişilerle ve seymenlerle tanışarak, onlara seymenliğin ne olduğunu öğretmeye ve göstermeye çalıştık. Son zamanlarda askerlerin yemin törenlerine katılmaya başladık. Geçen günlerde Atatürk Lisesi bizi davet etti ve seymenlik kültürünü tanıtmaya çalıştık.”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik geleneği bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik geleneği sadece Ankara’da var. Ancak zeybeklikle birazcık benzeyebilir. Çünkü zeybeklik de aynı şekilde adalet ve özgürlük arayan kişilerdir. Ankara ve civarından başka seymenlik geleneği olmadığını biliyorum.”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Oğuzlarda kadınlar çok önemlidir. Derneğimizde Oğuzlardan gelen bu gelenek sürdürülmektedir, kadınlar çok önemli ve değerlidir. Kurtuluş Savaşı’nda da kadınlarımız ön saflardaydı ve bizler onların değerini bilen insanlarız.”

“Yapmak istediğiniz çalışmalarda gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“O konu biraz şüpheli. Bütün arkadaşlarımız kendi imkanlarını kullanıyor. Derneğimizin asıl misyonlarından birisi kültürün para ile satılmayacağını, para ile satılan kültürün yozlaşacağını ve sonunda yok olacağını bilen bir dernek ve bizler bunun için maddi bir şey beklemiyoruz ve bu işi gönülden yapıyoruz.”

“Müzik hareketlerinizi tamamlıyor mu, hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Müzik oyunlarımızı muhakkak tamamlıyor. Fakat otantik olduğu zaman tamamlıyor.”

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Müziğin kahramanlık ögesini içimizde hissetmezsek oyunun anlamı sadece sağa sola eğilmek ve parmak şıklatmaktan ileri gitmez. Oyunu hissedeceksiniz ki karşınızdakine hissettirebilesiniz. Seymen hissetmezse izleyen hiç hissetmez.”

**4.1.6.Nadir Dinçer (KK6) ile Yapılan Görüşme-d. 1981,
Ankara/Kalecik, sağlık memuru**

Resim 12:Nadir Dinçer ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne bir yıldır üye olan Nadir Dinçer 1981 yılında Ankara'nın Kalecik ilçesinde doğmuştur. Üniversite mezunu olan Dinçer ve Sağlık Bakanlığı'nda memur olduğunu belirtti.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenliğin aslı askerdir. Yiğitlik, mertlik, dürüstlük, cömertlik anlamına gelir. Benim için hoşgörü, birlik ve beraberlik gibi anlamları da vardır.”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlikte müzik çok önemli bir faktördür, hemen hemen yarısıdır diyebilirim. Oyunlarımızı, gösterilerimizi biz müzikle yaparız, müzikle eğleniriz ve müzikle figürlerimizi gösteririz.”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Ankara ve İç Anadolu müzikleri kullanılır. Ankara müziklerinin yanı sıra Yozgat, Konya gibi şehirlerin de türkülerinin kullanıldığı olur.”

“Bu müzik türü seymenlik kültürünü yansıtabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Çok etkilidir, türkülerin sözleri özenle yazılmıştır. Her sözün geçtiği yerde ayrı bir figür kullanırız. Önemli bir yer tutmaktadır müzik.”

“Kıyafetlerinizin bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kıyafetlerimizin belli bir anlamı vardır her bir eşyanın anlamı farklıdır. Ankara'nın ikliminden dolayı kıyafetler biraz daha kalındır ve yün örgüdür hepsi.”

“Hangi çalgılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Genelde bağlama kullanılıyor. Tefe benzer ritim çalgısı kullanıyoruz. Karadüzen oyunlarımızda kaşık kullanabiliyoruz.”

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Bir yıldır derneğin içindeyim daha yeniyim sorularınıza tam olarak cevap veremediysem kusura bakmayın. Ben Derneğe uzun yıllar devam etmek istiyorum. Zaten on, on beş yıl geç kalmışım gelmek için. Çocuklarıma, torunlarıma bu kültürü öğretmek ve yaşatmak istiyorum.”

“Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Ben ilk geldiğimde bu kadar ilgi beklemiyordum. Çalışma için toplandığımız zamanlar altmış, yetmiş kişi oluyoruz ve çoğu akraba. 15, 20 tanesi 6-17 yaş arası çocuklar oluşuyor. 3-4 yaşlarında oynayan seymenler de var burada görünce çok şaşırılmıştım. Ben çok geç kaldım diye düşünmüştüm. Şimdi bende öğreniyorum.”

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Kulübümüz bununla ilgili çalışmalar yapıyor, çeşitli okullarda gösterilere katılıyor. Bazı üniversitelere katılıp konferanslar veriyor başkanımız ve bu konularda çok duyarlı.

Sosyal medyada tanıtım çalışmaları var yeterli sayıda, aktif olarak kullanmaya çalışıyorlar.”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik geleneği bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“Çankırı ve Kastamonu’da bizim kültürümüze benzeyen bir kültür var ancak seymenlik Ankara’da var sadece.”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Kadınlar bacierenler olarak geçiyor. Onların da bir oyun şekilleri, kıyafetleri var ve haftanın belli günlerinde toplanıp etkinliklerini yapıyorlar.”

“Ülke dışında seymenlik geleneğini tanıtmayı düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Bir yıldır buradayım ve bulunduğum süre içinde iki kere yurt dışı ziyareti yapıldı. Kırgızistan, Kosova’da gösterilere katıldılar ve son sürat ilerliyorlar.”

“Yapmak istediğiniz çalışmalarda gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Kulübümüz yeterli desteği vermeye çalışıyor. Sponsor konusu biraz zayıf ama kulüp kendi öz kaynaklarıyla işleri yapmaya çalışıyor.”

“Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu ve hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“Her bir notada ayrı bir hareket var. Bir nota yanlış çalındığında o oyun komple bozuluyor ve demoralize oluyoruz. Müzik ve çalan kişi çok önemli.”

“Müziğin kahramanlık ögesiyle ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Müzik ön plana çıkıyor, coşku veriyor, gururlandırıyor, bazı yerlerde duygulandırıyor bu yüzden çok önemli bir yere sahip.”

“Eklemek istediğiniz bir şey var mı?” sorusu sorulmuştur;

-Tanıtımında sizde öğrencilerinize bu kültürü öğretirsiniz bizim kültürümüz televizyondaki Flash Tv'deki gibi değil. Bunu sizde gelip gördünüz ve şahit oldunuz, buraya geldiğiniz için çok sevindik biz. Yanlışların düzeltilmesi lazım, gerekirse televizyondakilere müdahale edilmesi lazım. Ankara kültürü, Ankara oyunu o kanallardaki gibi değil.”

4.1.7.Atay Sağtekin (KK7) İle Yapılan Görüşme-d. 1966, Zonguldak/Merkez, memur

Resim 13:Atay Sağtekin ile kişisel görüşme

Ankara Kulübü Derneği'ne on yıldır üye olan Atay Sağtekin 1966 yılında Zonguldak'ta doğmuştur. Üniversite mezunu olan Sağtekin, kamu kuruluşunda çalıştığını belirtti. Ankara'da seymenliği temsil eden en önemli dernek olduklarını ifade etti.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültürü çok derin bir konu aslında. Kısaca anlatmak gerekirse; zaten sohbetlerimizde belirtiyoruz, Ahilik kültüründen gelen, felsefesini Osmanlı'ya, Türkiye Cumhuriyeti'ne veren, büyüğün küçüğü sevdiği, küçüğün büyüğüne saygı gösterdiği, birlik ve beraberliğin olduğu, bunları temsil eden insanların birbirlerine karşı özveri ve

sıcakkanlılıkla yaklaştığı ve bu şekilde toplumsal kültürün iyi ve olumlu yönde geliştiği bir kültürden bahsedebiliriz. Dayanışma, insanların hoşgörülü olması da seymenlik kültürünün özelliklerindedir.”

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Müzik seymenlikle yoğrulmuştur, yani birbirleriyle direk bağlantılıdır. Seymenlik kültüründe müzik, sohbet, şakalaşma vardır ve türküler vardır.”

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Öncelikle Atım Arap ve Misket sayılabilir. Bazı oyun havalarımız ağıttır örneğin misket. Zeybek oyunları ve Hüdayda Ankara'nın olmazsa olmaz oyun havalarıdır.”

“Bu müzik türü seymenlik ruhunu yansıtabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Bu etkiyi arttırmaya çalışıyoruz. Ankara'daki bütün etkinliklere dernek olarak katılmaya devam ediyoruz. Hiç kimseyi üzmemeye kırmamaya çalışıyoruz. Siyasi kimlik gözetmeksizin her kurum ve kuruluşa aynı sıcaklıkla gösterilerimizi sergilemek ve kültürümüzü aktarmak için elimizden geleni yapıyoruz.”

“Hangi enstrümanlar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-Bağlama başta olmak üzere, vurmali çalgılar, üflemeli çalgılar kullanılmaktadır. Davul zurna açık havada kullandığımız enstrümanlarımızdandır” dedi.

“Kıyafetlerinizin belli bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Tabi hepsinin bir anlamı var. Keşiye, içlik, kütüklük yani silahlık, zıvga, cepken, kuşak, yemeni, çorap, çorabın üzerindeki işlemlere kadar bir anlamı vardır. Seymen elbiseleri çok önceleri salavat getirilerek sarılırmış. Seymen elbisesini giydikten sonra beline bağlanan kuşak çok uzundur. Seymen bir savaş zamanında öldüğü zaman o kuşak kefeni yerine geçer, o kadar uzundur. Her birinin bir bağlama şekli ve hikayesi vardır” dedi.

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültürünü sizin ve bizim ortak isteğimiz olarak konuştuğumuz gibi genç nesillere aktarabilmek, sevgi, saygı ve hoşgörüyü anlatıp yansıtabilmek, bu kültürle daha çok insanın tanışmasını sağlamak amacımızdır” dedi.

“Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“*Biz olabildiğince çocuklarımızı, yeğenlerimizi buraya yönlendirmeye çalışıyoruz. Hatta benim oğlum da seymen. Bazı gösterilerimizde özellikle çocuklarımızı ön planda tutarız*” dedi.

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“*Tabiki hem yurt içinde, hem yurt dışında çeşitli kamu kuruluşlarında etkinliklerimiz var. Kırgızistan’a Bosna Hersek’e gittik. Geçen senelerde Amerika’ya ve Japonya’ya gittik ve buralarda Türk kültürünü, seymenlik kültürünü, Ahilik kültürünü yansıtmaya çalıştık.*”

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik kültürü bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“*Seymenlik olarak bulunmuyor. Adı farklı, daha esnek, daha yumuşak kültürler var. Ege’de zeybek kültürü var. Seymenlik’te koç figürleri kullanılıyor. Oyunlarda koçum, aslanım gibi komutları kullanıyoruz sizin de gördüğünüz gibi. Yani her yörenin doğasına, yetiştirdiği hayvanına göre figürleri ve onu temsil etme şekilleri farklı.*”

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Kadınlarımıza bacierenler diyoruz. Yönetimde de görev alıyorlar. Onlar da haftanın belli günleri çeşitli oyunlar sergiliyorlar. Kıyafetlerini görseniz hayran kalırsınız, müthiş kıyafetleri var. Eşimle bir gösteriye çıkmıştım o da bacieren kıyafeti giymişti. Anıtkabir’de saygı duruşunda bulunmuştuk mozolenin önünde. Eşim, ben, bacierenler, seymenler, askerler çok güzel bir resim oluşturmuştuk.*”

“Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu ve hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“*Tabiki senkronize oyunlarımızı saza göre oynuyoruz. Oradaki ritme ayağımız, uyum sağlıyor. İyi saz üstadlarımız var biz de oyunlarımızı onlara uyum sağlayarak sergilemeye çalışıyoruz.*”

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Seymenlik kültürü Osmanlı’dan önceki bir kültür. Müziğin her zaman etkisi olmuştur. Osmanlı’da mehterhaneyi biliyoruz ordaki gibi düşünürsek müzik ve türküler her zaman insanları coşturur. Figürlerimizin birlik, beraberlik ve coşku dolu olduğunu düşünüyorum.”

“Yapılan çalışmalarda gerekli maddi desteği bulabiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“Bunu herhangi bir maddi destek için yapmıyoruz, böyle bir talebimiz yok. Bizimki tamamen gönül kişi, Ankara Seymen Kulübü gönüllülük esasına göre çalışan bir kurumdur. Madde ile hiçbir işimiz yok bizim.”

**4.1.8.Fatih Bitirim (KK8) İle Yapılan Görüşme-d. 1978,
Ankara/Kızılcahamam, organizasyon şirketi sahibi**

Resim 14: Fatih Bitirim’in sahneye çıkmadan önceki hali(şahsi arşivinden)

Seymenler Kulübü Derneği'nde kuruluşundan beri var olan Fatih Bitirim 1978 yılında Ankara'da doğmuştur. Lise mezunu olan Bitirim, kamu organizasyon şirketi sahibi olduğunu belirtti. Ankara'da seymenliği temsil eden en önemli dernek olduklarını ifade etti.

“Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Ailemden gelen ve bana intikal eden bir kültürdür. Çocuk yaşta tanıştığım bir kültür olduğundan benim için bir yaşam biçimidir”.

“Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“Kültürde müziğimiz olmazsa olmazdır. Tarihte seymenler yaptıkları toplantılarda gündemi değerlendirdikten sonra eğlence amaçlı oyunlar oynamışlardır. Bu yüzden müziksiz oyun da olmaz”.

“Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?” sorusu sorulmuştur;

-“Kullandığımız müzikler Ankara'nın yerel ve otantik oyun havalarıdır. Zeybekler; karaşar zeybeği, Ankara, mendil, yağcıoğlu, Alim zeybeği. Düz oyunlar; hüdayda, misket, atımarap, mor koyun, sabahi, denize dalmayınca, name gelin, şeker oğlan, tahta daraba, Çarşamba başlıca oyunlarımızdandır”.

“Bu müzik türü seymenlik kültürünü yansıtabilmekte ne derece etkin?” sorusu sorulmuştur;

-“Oynadığımız oyunlar ve müzikler tamamen Ankara seymenlik kültürünü gerek hikayeleriyle kültürü yansıtmaktadır”.

“Hangi çalgılar kullanılıyor?” sorusu sorulmuştur;

-“Bağlama, def, zilli maşa”.

“Kıyafetlerinizin belli bir anlamı var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“Tamamen Ankara'nın coğrafik ve mevsimsel duruma göre dizayn edilmiş ve otantik unsurlar korunmuştur. Her parçanın kendine göre bir anlamı vardır”.

“Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“*Büyüklerimizden aldığımız bu kültürü en doğru ve düzgün şekilde yaşamak, yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak amacındayız*”.

“Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“*Son dönemlerde ülke genelinde de olduğu gibi aslına ve eskiye dönüş kapsamında oldukça yoğun bir ilgi var*”.

“Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“*Devletimizin konuyla ilgili birçok kurumundan, belediyelerden ve sivil toplum kuruluşlarından gereken desteği alıyoruz*”.

“Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik kültürü bulunuyor mu?” sorusu sorulmuştur;

-“*Sadece Ankara’ya has olan bir kültürdür*”.

“Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Kadın kollarımızın öncülüğünde, Ankara kız oyunları adıyla kurulmuş bir ekibimiz var. Bu ekip dernek bünyesinde kermesler, yardım kampanyaları vb. organizasyonlar düzenlemektedir*”.

“Ülke dışında seymenlik geleneğini tanıtmayı düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“*Fırsat geldikçe çeşitli ülkelerde en güzel şekilde tanıtım yapıyoruz ve yapmayı planlıyoruz*”.

“Yapacağınız çalışmalarda gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?” sorusu sorulmuştur;

-“*Çok zor*”.

“Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu ve hareketlerinizle uyumu nasıl?” sorusu sorulmuştur;

-“*Uyum sağlıyor. O yüzden ki bizim oyun müziklerimiz diğerlerinden farklıdır*”.

“Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?” sorusu sorulmuştur;

-“*Tamamen savaş tınlarını barındırıyor. Oyunlarda yaptığımız figürler de buna bağlı olarak savaş figürleridir*”.

“Eklemek istediğiniz bir şey var mı?” sorusu sorulmuştur;

-“*Seymenlik kültürü Oğuzlardan bugüne kadar gelmiş bir kültürdür. Mertlik, cömertlik ve bilgelik esaslarına dayalıdır. Bu kültüre sahip olduğumdan dolayı gurur duyuyorum. Teşekkür ederim*”.

4.1.9. Görüşme Yorumları

Resim 15:Ankara Kulübü Derneği ile kişisel görüşmeler (Fotoğraf:Başak Köklü)

Seymenlik sizin için ne ifade ediyor sorusuna alınan yanıtlar genel olarak seymenliğin bir yaşam biçimi olduğu görüşü üzerinde birleşmektedir. Seymenler sadece

oyun kültürü olarak değil, hayat tarzı olarak da seymenlik kültürünü benimsemiş; babadan dededen gelen bir geleneği kendilerinden sonra gelen kuşaklara da aktarmayı amaçlamışlardır.

Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir sorusuna alınan yanıtlar incelendiğinde, “müzik olmazsa olmaz!” yanıtı görülmüştür. Oyunlarında yaptıkları figürlerde, müzikteki bazı ritmik kalıpları ezberleyip dönüşleri ona göre yaptıkları ifade edilmiştir. Her türküde ayrı bir ruh haline bürünüp izleyenlere de bunu hissettiren seymenler, kahramanlık temasının yansıtılabilmesi için oyundaki hareketlerle bütünleşen müziğin büyük öneminden söz etmektedirler.

Seymenlik kültüründe hangi müzikler vardır sorusuna genel olarak aynı yanıtlar verilmiştir. Ancak Ankara Kulübü Derneği Başkanı Bekir Daloğlu'nun da dediği gibi “Seymen Tezeneleri” adlı Cd'deki türküleri çoğunlukla kullandıkları görülmüştür. Ancak hepsinde oyun oynamıyorlar, araştırmalarımıza aldığımız türküleri kullanıyorlar.

Bu eserlerden başlıcaları şunlardır:

- Ankara Divanı Asalet
- Hüdayda (Fidayda ismini uygun bulmuyorlar)
- Atım Arap
- Ankara Zeybeği
- Misket
- Bir Dalda İki Elma
- Karaşar Zeybeği
- Mor Koyun
- Çarşamba
- Sarı Zeybek
- Yandım Şeker
- Sabahi
- Ağ Gelin
- Seymen Zeybeği
- Sin Sin
- Cezayir Oyun Havası

Günümüzde seymen oyunlarına eşlik eden müziklerin seymenlik kültürünü yansıtabilmekte ne derece etkin sorusunu sorulmuştur. Yanıtlar genel olarak müziklerinden memnun oldukları yönündedir. Ancak kullandıkları müziklerde son derece seçici oldukları söylenebilir. Ankara Kulübü Derneği'nde görev alan, iyi derecede bağlama icra eden seymenlerin kayıt altına aldıkları türkülerden oluşan "Seymen Tezeneleri" Cd'sini kullanmaktalar. Piyasadaki Ankara müziği adı altındaki bazı müziklerden son derece rahatsızlık duymaktadırlar. Seymenleri yanlış tanıttığı düşündükleri için de kesinlikle bu müzikleri yeni ve genç seymenlere dinletmemektedirler.

Seymenlik geleneğinde ve oyunlarda hangi çalgılar kullanılıyor sorusuna en fazla davul, zurna ve bağlama cevabı verilmiştir.

"Davul, Türklerin en eski çalgılarından biri olması, Eski Türk inancına bağı olarak dîni bir mahiyete sahip olması, hâkimiyet sembolü oluşu, tuğ takımlarının başlıca çalgısı olması, orduda haberleşme, halk içinde duyuru aracı olması, avcılıkta kullanılması, düğünlerde, festivallerde ve törenlerde eğlenceyi, cenaze törenlerinde acıyı anlatması nedenleri ile Türk kültüründe ayrıcalıklı bir yere sahiptir ve farklı yansımaları ile kısmen de olsa bu önemini korumaktadır(Vural,2013: 5)."

Türklerin anayurtları Orta Asya'da icad edip kullandıkları bu vurmali çalgımız, seymen oyunlarında da kendini göstermektedir. Yapılışının basit görünüşü karşısında oyunların icrasında oyuna eşlik bakımından çok önem taşımaktadır. Hatta ritim olmadan oyunun icra edilmesinin mümkün olmayacağı söylenebilir(Şahin,1998: xiii).

*"Bir çalgının hem kuvvetli bir dîni simge, hem kesin bir hâkimiyet sembolü, hem de günlük yaşamda çok çeşitli kullanım alanına sahip olma özelliğini bir arada toplaması, eşine rastlanmayan özel bir durumdur. Davul, tek başına Türk kültür dokusuna ilişkin önemli değerler barındıran bir çalgı olarak, Türk tarihi, kültürü ve Türk müzik kültürü için son derece önemli bir yere sahiptir(Vural,2013: 6)."*Bu önem, seymen geleneğinde de hissedilmektedir.

Seymenlik geleneği ile oluşan ferfene, muhabbet geceleri ve cümbüş gecelerinde ise bağlama çalgısı öne çıkmaktadır.

Parlak'a (2000) göre bağlama Asya kökenli kopuzdan gelmekte olup, Asya kültüründe olduğu kadar Anadolu kültüründe de önemli bir rol oynamış, Cumhuriyetten sonra bağlamanın şehirlere taşınması ve Anadolu halk müziğinin icra edilmeye başlaması ile birlikte saz boyları standartlaştırılarak bir grup teşkil edecek şekilde bağlama ailesi oluşmuştur (Parlak, 2000: 5, 61).

Seymen geleneğinde oyunlara davul ve zurna eşlik ederken, düz oyunlarda sadece bağlama kullanılmıştır. Kapalı alanlarda bağlama (divan, tambura), zilli maşa oyunlara eşlik eden çalgılardandır. Açık alanlarda sesin dağıtılmasından dolayı en az üç davul ve zurna kullanılmıştır. Fakat günümüzde kaval, bendir, darbuka, kabak kemane gibi birçok çalgı eklenmiştir.

Yukarıda da değinildiği üzere, seymenlerin düzenledikleri müzikli eğlencelerde zilli maşa sürekli değil ama zaman zaman kullanılır. Şimşir kaşık ise seymenlerin elinde değildir ve çalgı olarak kullanılabilir. Tef de ritim çalgısı olarak kullanılmaktadır(KK6).

Resim 16: Zilli maşa ve Şimşir Kaşık (Url5)

Kıyafetlerinizin belli bir anlamı var mı sorusunu cevaben, baştan ayağa kadar her birinin farklı bir anlamı olduğunu tek tek anlattılar. Kadınların ve erkeklerin kostümlerinin ayrı ayrı olduğu ve çeşitli renklerin kullanıldığını belirttiler.

Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı sorusuna tüm seymenler ortak yanıt verdi: “Daha çok kişinin seymenlik kültürünü tanımasını istiyoruz. Bunların da yapılan araştırmalarla, yazılan yazılarla olacağından eminiz. Bunun için sizinle konuşmak bizim için son derece değerli ve tanıtımımız için de önemli” yanıtı alındı. Yurt içinde ve yurt dışında belli zamanlarda etkinliklerinin olduğunu ve her zaman da buna devam

edeceklerini ifade ettiler. Derneklerinden ayrılan seymenlerin yerine yeni gelen seymenlerin katılmasından mutlu olduklarını da eklediler.

Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl sorusu soruldu ve alınan yanıtlar farklılık gösterdi. Gençlerin ilgisinin çok olduğunu ve ayrılan seymenlerin yerine çocuklarının ve torunlarının geldiğini söyleyenler de oldu, son dönemde ilginin azaldığını düşünüyorum diyenler de oldu. Burada sadece seymenlerin bayraklarını yeni nesillere devretmesi değil; kültürü ayakta tutmak adına yapılan gösterilerin yoğun kitlelerce izlenmesi, seymenlik geleneğinin doğru tanıtılması da önem taşıyan bir durum olarak ifade edilmiştir.

Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak planlarınız var mı sorusu sorulmuştur. Yurt dışı ile temasa geçilip ortak gösteriler planladıkları ve karşılıklı olarak gidip sundukları ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra okullarda seymenlik geleneğini tanıtp isteyen öğrencilerin seymen olmak istemese bile gelip izlemesi konusunda öğretmenlerle iletişime geçildiği tespit edilmiştir.

Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik kültürü bulunuyor mu sorusu sorulmuştur. Ankara dışında seymenliğin birebir aynı olanının bulunmadığı ifade edilmiştir. Ancak yapılan görüşmelerde Bolu'nun Seban ilçesinde de seymenlik kültürüne yakın bir kültür olduğu dile getirilmiştir. Yarenlik kültürünün ve zeybek kültürünün de seymenlik kültürüne benzer noktalarının olduğu görülmüştür.

Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir sorusu sorulmuştur. Yöneticiler içinde kadınlar yer almaktadır. Aynı zamanda kadınlar “bacierenler” sıfatı ile gösterilerde oynamaktadır. Kına gecesi, eğlence ve toplantıları olmakta ve erkekler bu organizasyonlarda bulunmamaktadır. Bekir Daloğlu yapılan görüşmede, kadınların Orta Asya Türk'lerinden beri önemli bir yeri olduğunu ve her zaman el üstünde tutulduğu ifade edilmiştir. Orta Asya'dan beri Türk toplumunda kadınların önemli konumu, bilimsel yayınlarca da tespit edilmiştir¹. Burada gözlemlenen en önemli şey bacierenlerin her daim göz önünde olmadığı, belli günlerde toplandıkları ve sadece kadınlardan oluşan toplantılar yaptıklarıdır.

¹ Kadınların Türk toplumundaki önemi açısından bkz. Feyzan Göher Vural, İslamiyet'te Önce Türklerde Kültür ve Müzik, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2016; Lev N. Gumilev, Eski Türkler, İstanbul 1999; Kadri Süreyya Özdener, İslam Öncesi Türklerde Kadının İctimai Yeri, İstanbul 1988.

Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu sorusu sorulmuştur ve genel olarak cevaplar müziksiz oynayamadıkları, müziğin çok önemli bir unsur olduğudur. Ayak hareketleri, dönüşler, figürler gibi her önemli harekette müziğin baz alındığı ve müzikle oyunları arasında çok önemli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Verilen yanıtlarda seymen oyunlarına eşlik eden müziğin, kültürü korumada da önemli bir işlevi olduğu vurgulanmıştır.

Bu noktada müziğin seymen oyunlarında

1. Seymenlik kültürünü, yiğitlik temasını vurgulayan bir unsur olduğu,
2. Seymenlik kültürünü koruyan bir görevi bulunduğu,
3. Oyundaki hareketlere yön verdiği görevleri ve etkileri bulunduğu saptanmıştır.

Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisinin bulunduğu ve oynanan her türküde sözlere önem verilerek oynandığı vurgulanmıştır. Türkülerin sözlerinde geçen vatan sevgisi, aşk, hüzn, mutluluk gibi konuların vücut diliyle yansıtıldığı görülmüştür.

4.2. Seymen Oyunlarına Eşlik Eden Eserlerin Melodik ve Ritmik Analizi

Çalışmanın bu kısmında görüşülen seymenler ve yapılan araştırmalar sonucunda oyunlarda, çoğunlukla kullanılan 11 seymen türküsü ritmik ve melodik yönden incelenmiştir. Türkülerin melodik ve ritmik analizine geçmeden evvel, incelenen eserlerin künyesi, aşağıda sunulmaktadır.

4.2.1. Analize Tabii Tutulan Türkülerin Künyeleri

Tablo 2. Türkülerin Künyesi

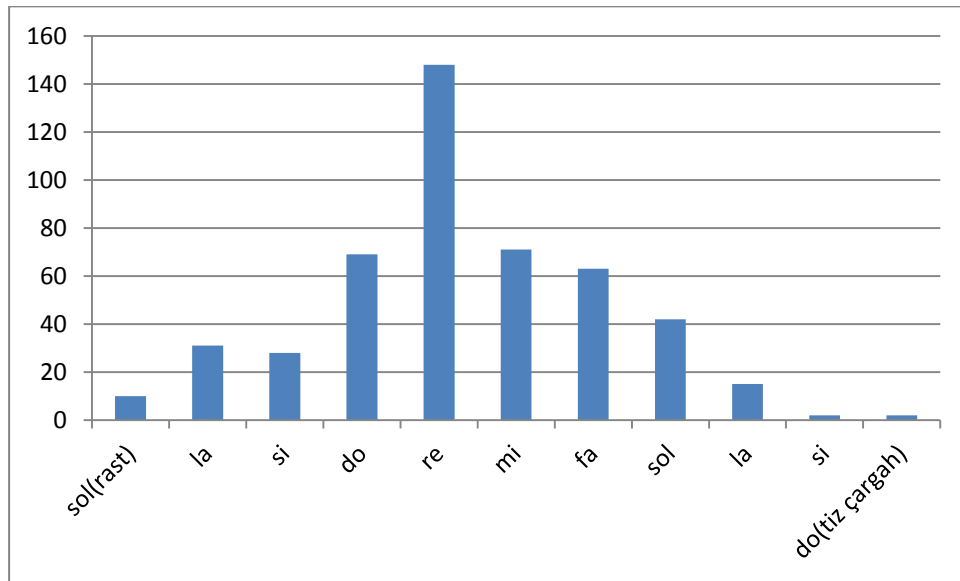
Türkü Adı	Derleyen Kişi	Derlendiği Yer	Kaynak	Notaya Alan
Şeker Oğlan	Burhan Gökalp	Ankara	Yağcıoğlu Fehmi Efe	Burhan Gökalp
Mor Koyun Meler Gelir	Ahmet Yamacı	Ankara	Ahmet Yamacı	Ahmet Yamacı
Fidayda	Nida Tüfekçi	Ankara	Sadık Ergun-Bayram Aracı	Nida Tüfekçi
Evleri Var Engin(Name Gelin)	Mustafa Geceyatmaz	Ankara	Sadık Ergun-Adnan Şeker	Mustafa Geceyatmaz

Güvercin Uçuverdi(Misket)	Muzaffer Sarısözen	Ankara	Mehmet Hulusi Koçer	Mustafa Sarısözen
Bir Dalda İki Elma	Nida Tüfekçi	Ankara	Rıfat Balaban	Nida Tüfekçi
Karaşar Zeybeği	Ankara Devlet Konservatuarı	Ankara	Genç Osman	Ateş Köyoğlu
Ankara Zeybeği	Muzaffer Sarısözen	Ankara	Yöre Ekibi	Muzaffer Sarısözen
Sarı Zeybek	Halil Bedii Yönetken	?	Osman Pehlivan	Halil Bedii Yönetken
Seymen Zeybeği	TRT İzmir	Manisa	Selim Önder	Salih Urhan
Sin Sin	Muzaffer Sarısözen	Kayseri	Adnan Türköz	Muzaffer Sarısözen

4.2.2.Şeker Oğlan

Türkü, kerem makam dizisinde, nim sofyana (2/4'lük) usulü ile yazılmıştır. Ses alanı sol(rast)-la(muhayyer) arası 11 ses olan eser, la (dügah) kararlıdır. Geçici olarak fa#, do# ve mi bemol sesleri kullanılmıştır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 1. Şeker Oğlan Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde, karar sesi la(dügah)'tır. Sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise do-fa arasındaki dörtlü aralıktır.

Eserde kullanılan süre değerleri Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3. Şeker Oğlan Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	363		4
	123		0
	0		

Tablo 3’te türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 4.Şeker Oğlan Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	56
	27
	25
	25
	5
	4

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Onaltılık ses kullanımı oldukça fazladır. Türküde 56 kez onaltılık süre değeri kullanılmıştır. Bunu iki sekizlik

notadan oluşan ritmik kalıp takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 27 kez yer almıştır.

Eserde 47 basamak(çarpma) vardır. Sekizlik sus 9 kere kullanılmıştır.

Tablo 5. Şeker Oğlan Türküsü Sus Değerleri

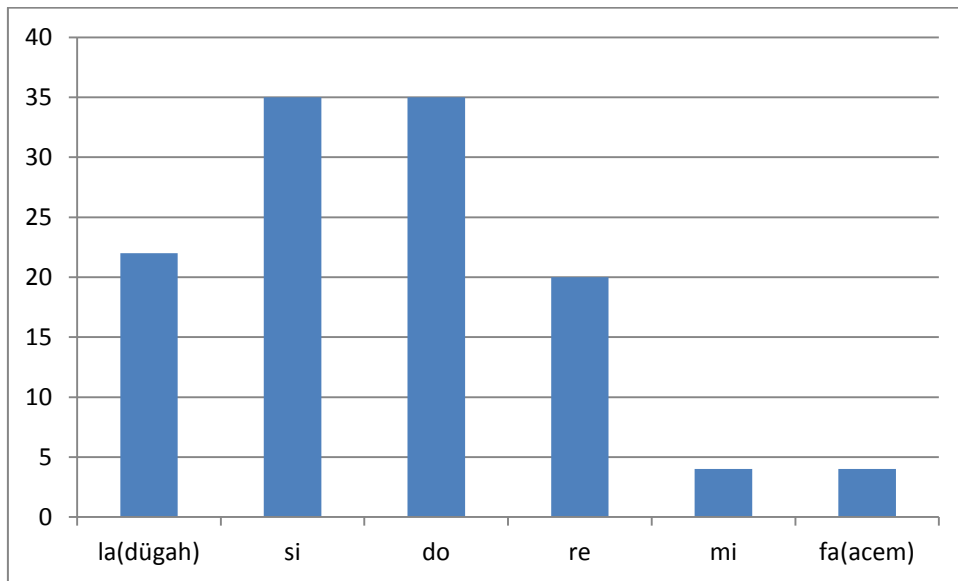
Sus	Kullanım Sıklığı
	9

Tablo 4'te görüldüğü üzere eserde en fazla dört onaltılık notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 56 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri olarak sadece bir vuruşluk sus kullanılmıştır. Bir vuruşluk sus eserde toplamda 9 kere yer almıştır.

4.2.3.Mor Koyun Meler Gelir

Türkü, kerem makam dizisinde, nim sofyan (2/4'lük) usulü ile yazılmıştır. Ses alanı la(dügah)-fa(eviç) arası olan 6 ses olan eser, la(dügah) kararlıdır. Geçici olarak fa# sesi kullanılmıştır. Eserde kullanılan ses dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 2.Mor Koyun Türküsü Ses Dağılımları

Mor koyun türküsünün karar sesi la(düğah)'tır. Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise la-re arasındaki dörtlü aralıktır.

Tablo 6. Mor Koyun Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	60		11
	49		0
	1		

Tablo 6'da türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 7. Mor Koyun Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	21
	14
	11
	5
	2

Eser genel olarak sade ritmik bir yapıya sahiptir. Eserde iki sekizlik notadan oluşan ritmik kalıp 21 kez tekrarlanmıştır. Bu ritmi onaltılık ritimden oluşan kalıbı takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 14 kere tekrar etmiştir.

Tablo 8. Mor Koyun Türküsünün Sus Değerleri

Sus Değeri	Kullanım Sıklığı	Sus Değeri	Kullanım Sıklığı
7	5	8	1

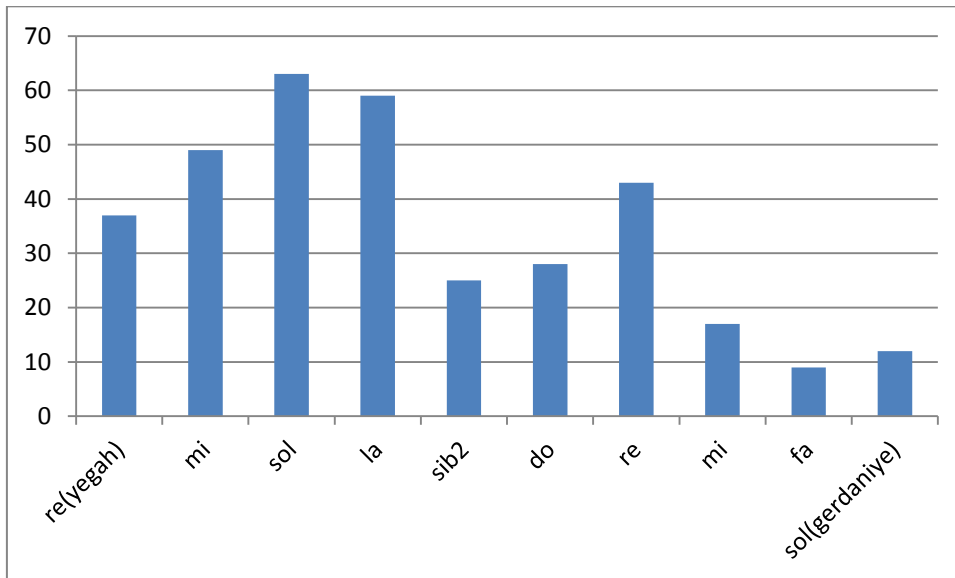
Eserde yarım vuruşluk sus 5 kere kullanılmıştır. Bunun yanında sekizlik sus bir kere kullanılmıştır.

Tablo 7’de görüldüğü üzere eserde en fazla iki sekizlik notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 21 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri olarak bir vuruşluk ve yarım vuruşluk sus kullanılmıştır. Sekizlik sus değeri 5 kere, dördlük sus değeri 1 kere yer almıştır.

4.2.4.Fidayda

Türkü, kerem makam dizisinde, nim sofyan (2/4’lük) usulü ile yazılmıştır. Ses alanı re(yegah)-sol(gerdaniye) arası 10 ses olan eser, sol(rast) kararlıdır. Geçici olarak fa# sesi kullanılmıştır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 3. Fidayda Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise re-re arasındaki oktav aralığı. Eserin geniş bir ses alanına sahip olduğu ifade edilebilir.

Tablo 9. Fidayda Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	188		23
	169		23
	0		

Tablo 9’da türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 10. Fidayda Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	51
	37
	21
	17
	16
	12

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Onaltılık ses kullanımı oldukça fazladır. Türküde 51 kez onaltılık süre kullanılmıştır. Bunu iki sekizlik notadan oluşan ritmik kalıp takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 37 kez yer almıştır.

Tablo 11. Fidayda Türküsünün Sus Değerleri

Sus Değeri	Kullanım Sıklığı	Sus Değeri	Kullanım Sıklığı
7	53	4	1

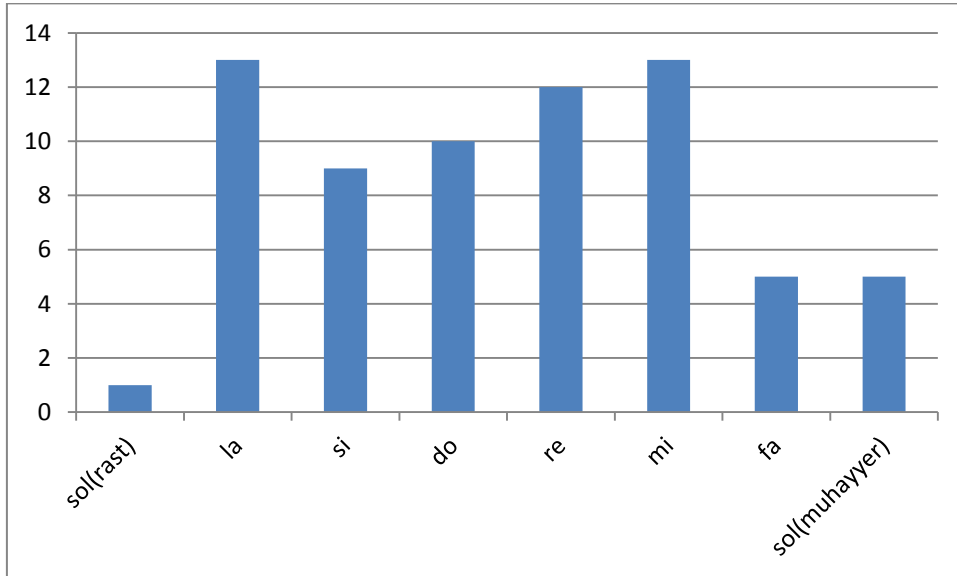
Eserde sekizlik sus 53 kere, dörtlük sus 1 kere kullanılmıştır.

Tablo 10'da görüldüğü üzere eserde en fazla sekizlik notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 51 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri olarak bir vuruşluk ve yarım vuruşluk sus kullanılmıştır. Sekizlik sus değeri 53 kere, dörtlük sus değeri 1 kere yer almıştır.

4.2.5.Evleri Var Engin (Name Gelin)

Türkü, kerem makam dizisinde, nim sofyan (2/4'lük) usulü ile yazılmıştır. Ses alanı sol-sol arası 8 ses olan eser, la(düğah) kararlıdır. Eserde si bemol2 olan nota 3 yerde si bemol olarak yer almıştır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 4. Evleri Var Engin (Name Gelin) Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise la(düğah)-mi(hüseyni) arası beşli aralıktır.

Tablo 12. Evleri Var Engin Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	34		3
	35		2
	0		

Tablo 12’de türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 13. Evleri Var Engin Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	13
	8
	3
	3
	3

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Eserde bir sekizlik ve iki onaltılık notadan oluşan ritmik kalıbı 13 kere kullanılmıştır. Bunu iki sekizlik notadan oluşan ritmik kalıp takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 8 kez yer almıştır.

Tablo 14.Evleri Var Engin (Name Gelin) Türküsünün Sus Değerleri

Sus Değeri	Kullanım Sıklığı	Sus Değeri	Kullanım Sıklığı
7	3	3	2

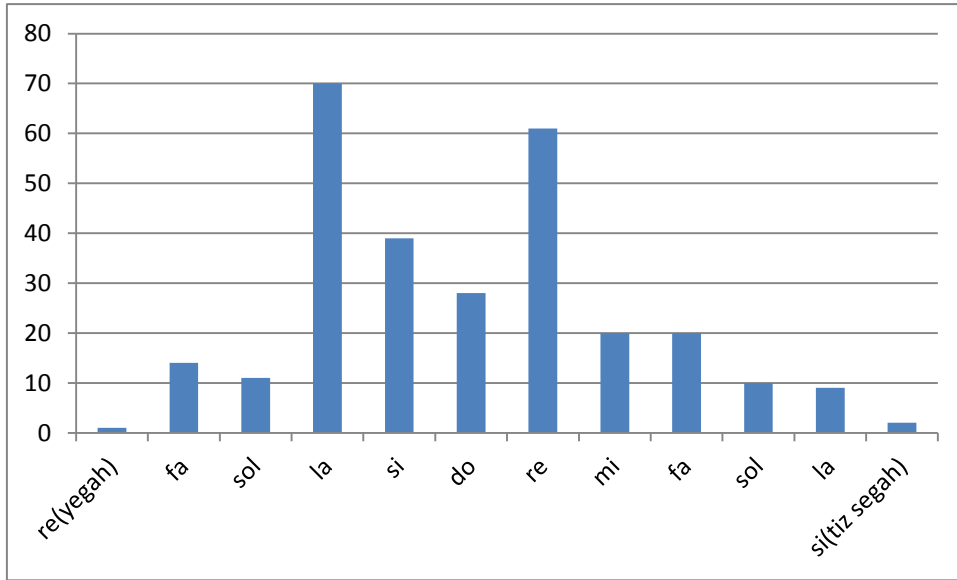
Sekizlik sus 3 kere, dörtlük sus iki kere kullanılmıştır.

Tablo 13'te görüldüğü üzere eserde en fazla bir sekizlik iki onaltılık notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 13 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri olarak bir vuruşluk ve yarım vuruşluk sus kullanılmıştır. Sekizlik sus değeri 3 kere, dörtlük sus değeri 2 kere yer almıştır.

4.2.6.Güvercin Uçuverdi(Misket)

Türkü Misket makam dizisinde, nim sofyan (2/4'lük) usulü ile yazılmıştır. Ses alanı re(yegah)-si(tiz buselik) arası olan 12 ses olan eser, fa# kararlıdır. Geçici olarak fa sesi natural olmuştur. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıda sunulmuştur.

Grafik 5. Güvercin Uçuverdi (Misket) Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise la(düğah)-r (neva) arası dörtlü aralıktır.

Tablo 15. Güvercin Uçuverdi Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	150		5
	95		7
	5		

Tablo 15'te türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 16. Güvercin Uçuverdi Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	35
	25
	12
	4
	3

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Eserde bir sekizlik ve iki onaltılık notadan oluşan ritim kalıbı 35 kere kullanılmıştır. Bunu iki sekizlik notadan oluşan ritmik kalıp takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 25 kere yer almıştır.

Tablo 17. Güvercin Uçuverdi Türküsü Sus Değerleri

Sus Değeri	Kullanım Sıklığı	Sus Değeri	Kullanım Sıklığı	Sus Değeri	Kullanım Sıklığı
9	4	7	3	2	2

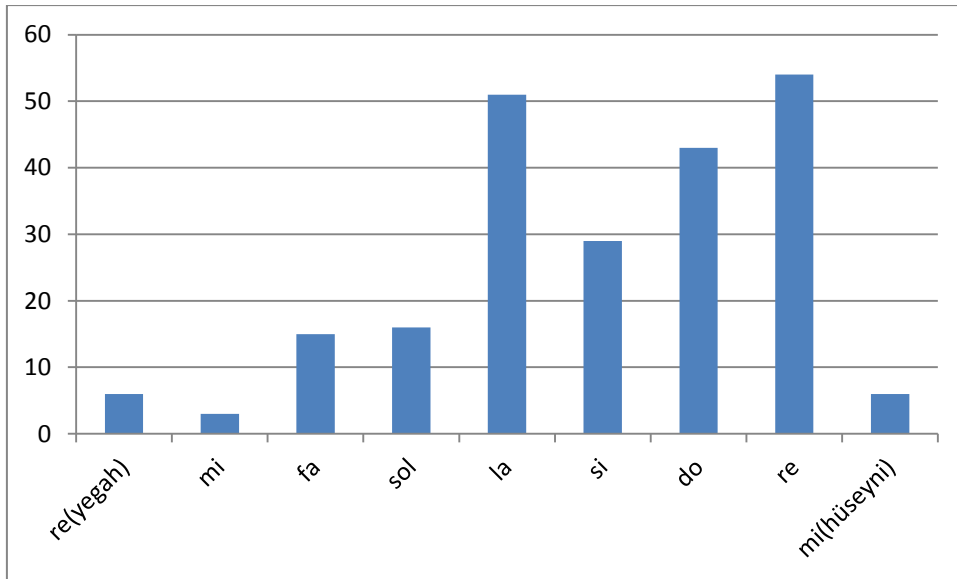
Eserde dörtlük sus 2 kere, sekizlik sus 4 kere ve onaltılık sus 3 kere kullanılmıştır.

Tablo 16’da görüldüğü üzere eserde en fazla bir sekizlik iki onaltılık notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 35 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri olarak bir vuruşluk, yarım vuruşluk ve onaltılık sus değeri kullanılmıştır. Sekizlik sus değeri 4 kere, onaltılık sus değeri 3 kere ve dörtlük sus değeri 2 kere yer almıştır.

4.2.7. Bir Dalda İki Elma

Türkü, misket makam dizisinde, nim sofyan (2/4’lük) usül ile yazılmıştır. Ses alanı re(yegah)-mi(hüseyni) arası 9 ses olan eser, fa diyez kararlıdır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 6. Bir Dalda İki Elma Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise la(dügah)-re(neva) arası dörtlü aralıktır.

Tablo 18. Bir Dalda İki Elma Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	124		11
	74		9
	0		

Tablo 18’de türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 19. Bir Dalda İki Elma Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	26
	15
	12
	11
	8

Eser bileşik usulden oluşmaktadır. Eserde iki sekizlik notadan oluşan ritim kalıbı 26 kere kullanılmıştır. Bunu iki onaltılık notadan oluşan ritmik kalıp takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 15 kere yer almıştır.

Tablo 20. Bir Dalda İki Elma Türküsü Sus Değerleri

Sus Değeri	Kullanım Sıklığı	Sus Değeri	Kullanım Sıklığı
2	1	9	1

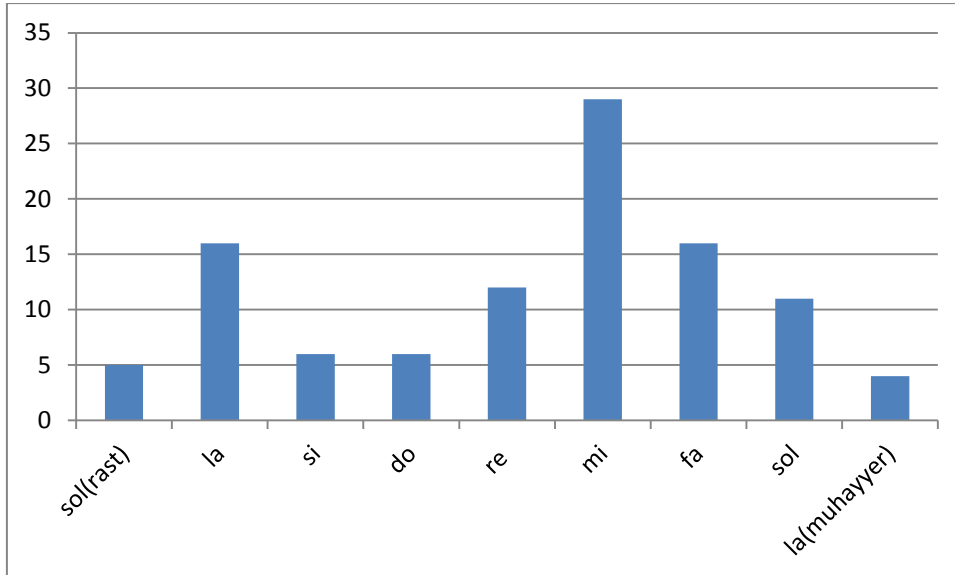
Eserde dörtlük sus 2 kere, sekizlik sus 4 kere ve onaltılık sus 3 kere kullanılmıştır.

Tablo 19’da görüldüğü üzere eserde en fazla iki sekizlik notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 26 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri olarak bir vuruşluk ve yarım vuruşluk sus değeri kullanılmıştır. Sekizlik sus değeri 1 kere, ve dörtlük sus değeri 1 kere yer almıştır.

4.2.8.Karaşar Zeybeği

Türkü, bozlak makam dizisinde, aksak usul (9/8’lik) ile yazılmıştır. Ses alanı sol(rast)-la(muhayyer) arası 9 ses olan eser, la(dügah) kararlıdır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 7. Karaşar Zeybeği Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde sık kullanılan ses alanı (tessitura) ise re-sol arası dörtlü aralıktır. Bununla birlikte karar sesi olan la da sık tekrar edilmiştir.

Tablo 21. Karaşar Zeybeği Türküsü Süre Değerleri

Süre Değerleri	Kullanım Sıklığı	Süre Değerleri	Kullanım Sıklığı
	80		0
	13		4
	0		

Tablo 21’de türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşğıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 22. Karaşar Zeybeği Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	6
	1

Eser bileşik usulden oluşmaktadır. Eserde 4kere si bemol sesi kullanılmıştır.

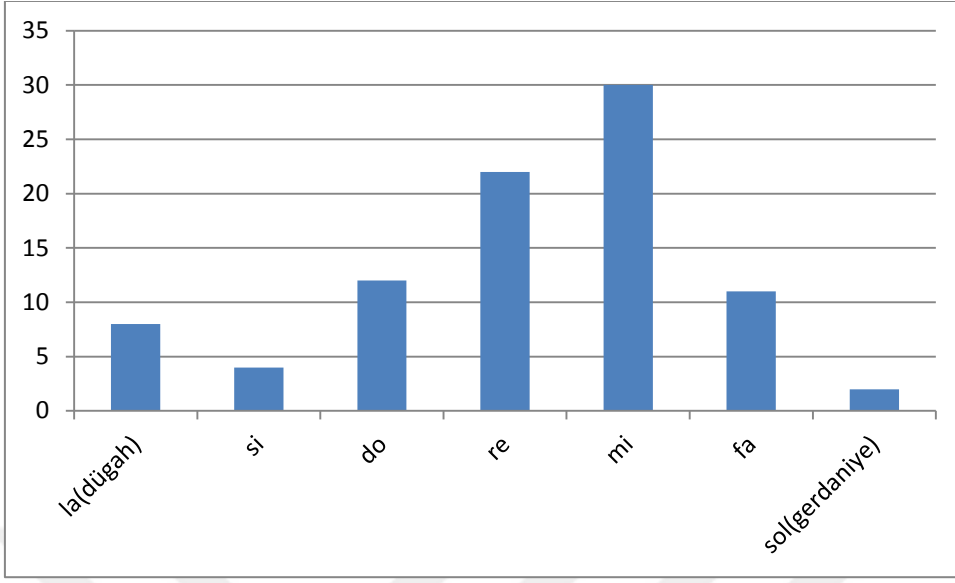
Eserde iki onaltılık notadan oluşan ritim kalıbı 6 kere kullanılmıştır

Tablo 22’de görüldüğü üzere eserde en fazla dört onaltılık notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 6 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değerleri kullanılmamıştır.

4.2.9. Ankara Zeybeği

Türkü, garip makam dizisinde, aksak usü 1(9/4’lük) ile yazılmıştır. Ses alanı la(düğah)-sol#(nim zirgüle) arası 7 ses olan eser, la(düğah) kararlıdır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşğıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 8. Ankara Zeybeği Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde kullanılan ses alanı (tessitura) do-fa arası dörtlü aralıktır.

Tablo 23. Ankara Zeybeği Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	39		18
	34		0
	0		

Tablo 23’de türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 24. Ankara Zeybeği Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	17

	12
	9
	5

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Eserde do diyez ve sol diyez sesleri geçici olarak kullanılmıştır. Eserde bir vuruşluk dördlük süre değerinden oluşan

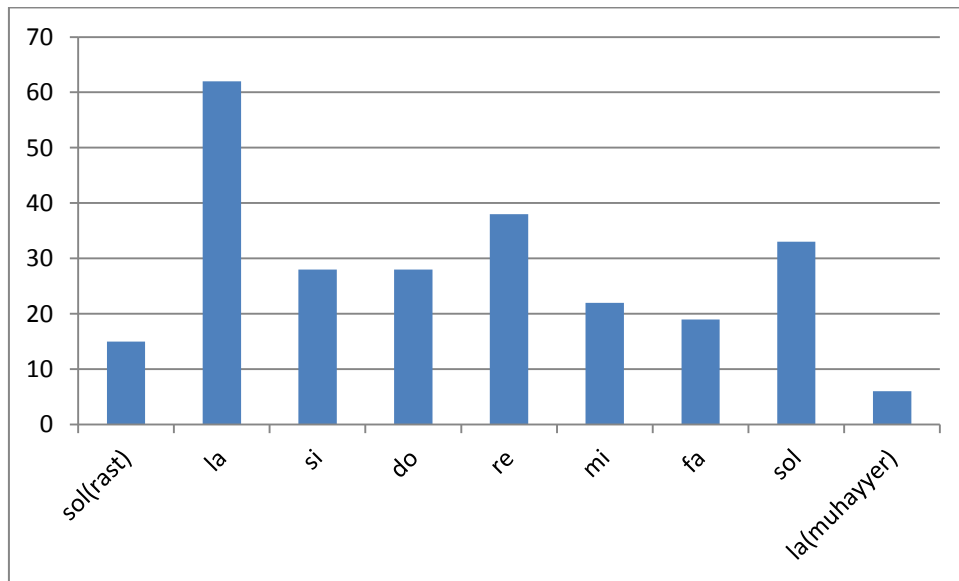
ritim kalıbı 17 kere kullanılmıştır. Bunu sekizlik notadan oluşan ritmik kalıp takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 12 kere yer almıştır.

Tablo 24'te görüldüğü üzere eserde en fazla birlik notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 17 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri kullanılmamıştır.

4.2.10.Sarı Zeybek

Türkü, hüseyini makam dizisinde, aksak usül (9/4'lük) ile yazılmıştır. Ses alanı sol(rast)-la(muhayyer) arası 9 ses olan eser, la(dügah) kararlıdır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 9. Sarı Zeybek Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde kullanılan ses alanı (tessitura) la(düğah)-sol(gerdaniye) arası yedili aralık. Geniş bir tessitura kullanımının olduğu söylenebilir.

Tablo 25. Sarı Zeybek Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	106		41
	87		18
	0		

Tablo 25'te türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 26. Sarı Zeybek Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	41
	20
	20
	17

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Eserde süslemelere yer verilmiştir. Eserde fa diyez sesi geçici olarak kullanılmıştır. Eserde birlik notadan oluşan

ritim kalıbı 41 kere kullanılmıştır. Bunu sekizlik notadan oluşan ritim kalıbı ve

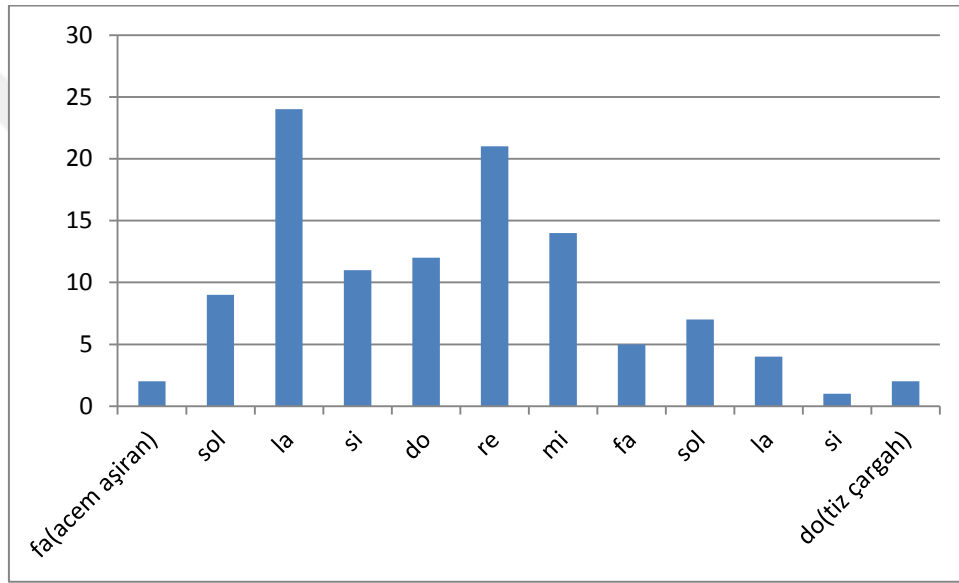
bir onaltılık, bir sekizlikten oluşan ritim kalıbı takip etmiştir. Bu kalıplar türkü boyunca 20 kere yer almıştır.

Tablo 26’da görüldüğü üzere eserde en fazla birlik notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 41 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri kullanılmamıştır.

4.2.11.Seymen Zeybeği

Türkü, hüseyini makam dizisinde, aksak usul(9/8’lik) ile yazılmıştır. Ses alanı fa(ıraq)-do(tiz çargah) arası 12 ses olan eser, la (dügah) kararlıdır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 10.Seymen Zeybeği Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde kullanılan ses alanı (tessitura) la-mi arası beşli aralıktır.

Tablo 27. Seymen Zeybeği Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	79		8
	11		2
	0		

Tablo 27’te türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 28. Seymen Zeybeği Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	9
	8
	2

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Eserde süslemelere yer verilmiştir. Eserde iki onaltılık notadan oluşan ritim kalıbı 9 kere kullanılmıştır.

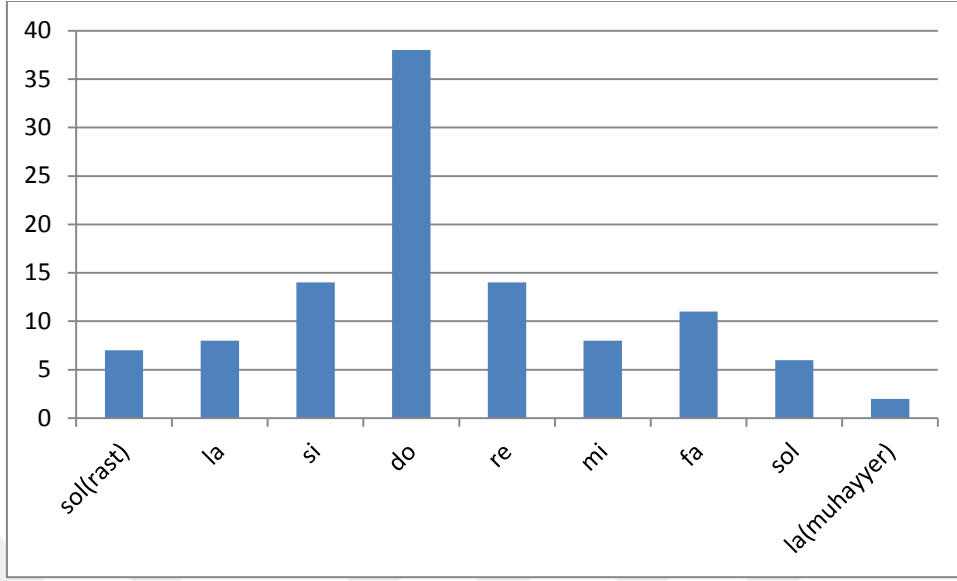
Bunu birlik notadan oluşan ritim kalıbı takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 8 kere yer almıştır.

Tablo 28’de görüldüğü üzere eserde en fazla dört onaltılık notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 9 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri kullanılmamıştır.

4.2.12.Sin Sin

Türkü, müstezat makam dizisinde, nim sofyan (2/4’lük) usulü ile yazılmıştır. Ses alanı sol(rast)-la(muhayyer) arası 9 ses olan eser, do(çargah) kararlıdır. Eserde kullanılan seslerin dağılımı, aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafik 11. Sin Sin Türküsü Ses Dağılımları

Ses kullanımı yukarıda sunulan eserde kullanılan ses alanı (tessitura) si(buselik)-re(neva)arası üçlü aralıktır.

Tablo 29. Sin Sin Türküsü Süre Değerleri

Süre Değeri	Kullanım Sıklığı	Süre Değeri	Kullanım Sıklığı
	57		10
	18		0
	0		

Tablo 29’da türkünün süre değerleri gösterilmiştir. Aşağıda tablo ise eserde kullanılan ritmik kalıplara yer verilmiştir.

Tablo 30. Sin Sin Türküsünde Yer Alan Ritim Kalıpları

Ritmik Kalıp	Kullanım Sıklığı
	14
	10

	7
	4
	3

Eser genel olarak sade bir ritmik yapıya sahiptir. Eserde dört onaltılık notadan oluşan ritim kalıbı 14 kere kullanılmıştır. Bunu birlik notadan oluşan ritim kalıbı takip etmiştir. Bu kalıp türkü boyunca 10 kere yer almıştır.

Tablo 30'da görüldüğü üzere eserde en fazla dört onaltılık notadan oluşan ritmik yapı kullanılmıştır. Bu kalıp, eserde toplamda 14 kere kullanılmıştır. Eserde, sus değeri kullanılmamıştır.

4.2.13. Müzikal ve Ritmik Analizin Genel Değerlendirmesi

Yapılan analiz sonucunda seymen oyunlarının 4'ünün kerem makam dizisinde yazıldığı; 7'sinin nim sofyan usulüne sahip olduğu, 7'sinin la (dügah) kararlı olduğu, 4'ünün 9'lu ses alanına sahip olduğu, karmaşık olmayan ritmik kalıplar kullanıldığı görülmüştür. Eserlerin çoğunluğunun sade bir ritmik yapıdan oluştuğu ve seymenlerin hareketlerini tamamlar nitelikte olduğu saptanmıştır. Sık kullanılan ses alanının (tessitura) 6 türküde 4'lü aralık, 2 türküde 5'li aralık, 1 türküde 3'lü aralık, 1 türküde 7'li aralık ve 1 türküde 8'li aralıktan oluştuğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.SONUÇ

Türk kültürünün önemli bir değeri olan seymenliğin, kökenleri ve gelişimine değinilen bu araştırmada, günümüzde Ankara’da Seymenler Kulübü Derneği, Ankara Seymen Ocağı ve Ankara Kulübü Derneği gibi kurumlarda devam ettirildiği; düğünlerde, özel gecelerde ve derneğin çağrıldığı tüm etkinliklerde yer aldığı ancak maddi imkansızlıklar nedeniyle istedikleri etkinliklerin hepsinin gerçekleştirilemediği saptanmıştır. Seymenlik geleneğinin yeterince tanıtılmaması ve “Ankara Oyun Havaları” başlığı altındaki özellikle son yıllarda gelişen müzik kültürünün, seymenliği olumsuz etkilediğine dair sorunların bulunduğu, görüşme yapılan kişilerin seymenlik ruhunun tekrar canlandırılarak gelecek nesillere de aktarılabilmesi için üniversitelerde bu konu üzerine çalışmalar yapılmasının gerekliliğinden bahsettiği görülmüştür. İlgili dernek bünyesinde kendi imkanları dahilinde, kullanılan müziklerin sağlıklı bir biçimde tekrar kaydedilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Kaynaklarda genellikle kadınların yer almadığı ifade edilmekle birlikte, yaptığımız görüşmeler sonucu günümüzde özel günlerde bacıverenlerin seymenler ile aynı sahneyi paylaştığı bilgisine erişilmiştir.

Seymen oyunlarına eşlik eden eserlerin başında, Ankara Divanı Asalet, Hüdayda (Fidayda ismini uygun bulmuyorlar), Atım Arap, Ankara Zeybeği, Misket, Bir Dalda İki Elma, Karaşar Zeybeği, Mor Koyun, Çarşamba, Sarı Zeybek, Yandım Şeker, Sabahi, Ağ Gelin, Seymen Zeybeği, Sin Sin ve Cezayir Oyun Havası gelmektedir.

Seymen oyunlarına eşlik eden çalgıların başında davul zurna ve bağlama gelmektedir. İslamiyet’ten önceki dönemlerden beri siyasi, askeri ve dini derin anlamları olan davul, eğlence müziği ve askeri müzikteki önemli konumu ile zurna, kopuzdan türemiş ve Anadolu’nun kültürel imzası niteliğindeki bağlama en fazla kullanılan çalgılardır. Bununla birlikte yardımcı ritmik sazlar da kullanılabilir. Bunlar içinde

zilli maşa, şimşir kaşık ve tef sayılabilir. Ferfene ve cümbüş geleneğinde genellikle bağlama kullanılmaktadır.

Bu noktada müziğin seymen oyunlarında;

1.Seymenlik kültürünü, yiğitlik temasını vurgulayan bir unsur olduğu

2.Seymenlik kültürünü koruyan bir görevi bulunduğu

3.Oyundaki hareketlere yön verdiği

görevleri ve etkileri bulunduğu saptanmıştır.

Ferfene, muhabbet ve cümbüş gecelerinde ise geleneği devam ettirmek, sohbetleri ve eğlence ortamını desteklemek, birlik duygusunu perçinlemek özellikleri öne çıkmaktadır.

Seymen oyunlarına eşlik eden türkülerin incelenmesi sonucunda, eserlerin kerem, misket, bozlak, garip, hüseyini, müstezat makam dizilerinde yazıldığı, 6'lı ses alanı ile 12'li ses alanı arasında değişebilen ses bölgelerinde yazıldıkları; genellikle karmaşık olmayan ritmik kalıplarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Müziklerin, seymen oyunlarına işaret verici ve destekleyici olması nedeniyle, orta hızda eserlerden oluştuğu söylenebilir. Seymenler her ayak hareketinin zamanını müziklerden almaktadır. Bu nedenle müzik seymenler için olmazsa olmaz bir unsurdur. Yapılan görüşmeler esnasında, *“Eğer müzik olmasaydı ve kullandığımız müzikle senkronize olan bu oyunlar olmasaydı belki de seymenlik kültürü de çoğu Anadolu kültürü gibi kaybolmaya ve dejenere olmaya mahkum olacaktı”* ifadelerine yer verilmiş; müziğin seymenlik kültürünü korumadaki önemi vurgulanmıştır.

5.2.ÖNERİLER

1.Seymenlik kültürünü vurgulayan akademik çalışmaların artması,

2.Medyada seymenlik kültürüne yer verilerek kültürel aktarıma katkıda bulunulması,

3.Seymenlik kültürünün Orta Asya kökenlerine ilişkin tarihsel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Altuntaş, Yener- Çakır, Yener- Bozyiğit, Ali Esat ve Güner, A.Kazım(1992).“*Ankara Seymen Oyunları*”, Kültür Bakanlığı Yay.

Ataman, Sadi Yaver(1974). “*Anadolu Efe ve Yaren Dernekleri, Seymen Kuruluşları, Oyun ve Musikileri*”, I. Uluslar arası Türk Folklor Semineri Bildirileri, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Milli Folklor Enstitü Yayını, Ankara, s.316-320

Avcı, Ali Haydar(2012).“*Zeybeklik ve Zeybekler Tarihi*” , Barış Kitap Yay., Ankara, s. 275-297

Bağlum, Kemal (1992). “*Beş Bin Yılda Nereden Nereye Ankara*”, Ankara

Çoruhlu, Yaşar(2011). “*Türk Mitolojisinin Ana Hatları*”, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul s.193

Doğanyiğit,Satı-Şahin,Cenk-Yiğiter,M.Erhan-Tüfekci,Sinan(2018).“*Bağlama Yapımcılarının Bağlama Üretimine Yönelik Görüşleri*” Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, S.61

Gazimihal, Mahmut Ragıp (1997).“*Türk Halk Oyunları Kataloğu*”, C. II Kültür Bakanlığı Yay., Ankara

Gazimihal, Mahmut Ragıp ve KARSEL, Hulusi Suphi (1939).“*Ankara Bölgesi Musiki Folkloru*” Numune Matbaası, Ankara s.6

Karahasanoğlu, Songül - Yavuz, Elif Damla (2015).“*Müzikte Araştırma Yöntemleri*”Cenkler Matbaacılık İstanbul (s.17)

Kavas, Evren Hüseyin- Acar, Çağrı- Çelebi, Tuna- Kişnişçi, Naz- Ulusoy, Can (2013) “*Cumhuriyetin İlk Yıllarında Seymenlik ve Seymenlik Kültürü*”Ankara

Mete, Filiz-Candeğer, Ümmügülsüm ve Koca Tuğba (2017). “*Somut Olmayan Kültürel Miras:Ferfene(Ankara Örneği)*” Milli Folklor Dergisi, Yıl 29, S.114, s.104

Özaslan, Metin (2002).“*Ankara Kulübü Derneği ve Seymenlik Geleneği*”, Bilge Dergisi, 35. Kış sayısı, (s.3,22,30)

Özcan, Caner (2010). “*Seymenlik Geleneği İçinde Ferfene, Muhabbet, Cümbüş (Oturak) Geceleri ve Derneklerin Geleneği Yaşatmadaki Yeri*”, isimli bitirme tezi, Sakarya s.9,16,23,46,48,52

Parlak, Erol(2000). “*Türkiye’de El ile (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri*”, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Kılıçaslan Matbaacılık, s. 5,s. 61.

Satır, Ömer Can (2015).“*Ankara Halk Müziğinin Tarihsel ve Geleneksel Temelleri*” isimli makale, Çorum s.2

Satır, Ömer Can (2015).“*Ankara Halk Müziğini Belirleyen Öğeler*” Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 39. Yaz Sayısı s.1131-1150

Sönmez Veysel ve Füsün G. Alacapınar(2015). “*Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*”,Anı Yay. Ankara s.17-26

Şahin, Mustafa (1998).“*Ankara Seymen Oyunlarının Davul Üzerindeki Ritmik Vurguları*” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,s.11

Şapolyo, Enver Behnan (1971).“*Atatürk ve Seymen Alayı*”, Ankara Kulübü Yayınları, Ankara s.68

Tan,Nail-Turhan,Salih (2012) .“*Ankara Halk Müziği ve Etkileşim Sahası*” Kültür Evreni Yayınları s.46-61

Uydum,Remzi(1992).“*Atatürk/Ankara ve Seymenler*”, Başer Ofset Yayınevi

Vural Göher, Feyzan (2013). “*Orta Asya Türk Dünyasında -Davul’un Önemi ve Simgesel Anlamı-*” Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi Sonbahar Sayısı S.20 s.6

Vural Göher, Feyzan (2017) Basılmamış Yüksek Lisans Ders Notları.

Yakıcı, Ali (2010).“*Somut Olmayan Kültürel Mirasın Somut Mekânı: Konya Barana Odaları*”,Millî Folklor Dergisi,S.87, s.94-100

Yönetken, Halil Bedi(1966).“*Ankara'da Cümbüş, Ankara Müzik Folkloru, Ankara Dolayları Müzik ve Oyun Folkloru*” Sivas 1945; Derleme Notları I, İstanbul 1966 s.20

İnternet Kaynakları

Url1:<http://www.cubuk.bel.tr/haberdetay.asp?cat=MTYzOA==>

Url2:<https://www.facebook.com/ankarakulubudernegi/photos/a.366944073436613/366944080103279/?type=3&theater>

Url3: <http://sozcuhaber.blogspot.com/2016/09/ataturkun-ankaraya-gelisi.html>

Url4: tdk.gov.tr

Url5: Ömer Can Satır, Ders Notları

Kaynak Kişiler:

KK1:Bekir Daloğlu (KK1) d. 1943, Ankara/Hacettepe, sağlık personeli ve Ankara Kulübü Dernek Başkanı, Görüşme Tarihi:01.04.2018-02.04.2018

KK2:Levent Oğuz Önal(KK2) d.1967, Bolu/Mengen, köçek, Görüşme Tarihi:01.04.2018

KK3:Erdal Aras (KK3) d. 1958, Ankara/Merkez, emekli, Görüşme Tarihi:01.04.2018-02.04.2018

KK4:Nejdet Ali Bayramoğlu (KK4) d. 1974, Çankırı/Şabanözü, esnaf, Görüşme Tarihi:01.04.2018

KK5:Turan Timur (KK5) d. 1956, Ankara/Merkez, emekli bankacı, Görüşme Tarihi:01.04.2018

KK6:Nadir Dinçer (KK6) d. 1981, Ankara/Kalecik, sağlık memuru, Görüşme Tarihi:02.04.2018-04.04.2018

KK7:Atay Sağtekin (KK7) d. 1966 Zonguldak/Merkez, memur, Görüşme Tarihi:02.04.2018

KK8:Fatih Bitirim (KK8) d.1978, Ankara/Kızılcahamam, organizasyon şirketi sahibi Görüşme Tarihi: 10.05.2018

EK 1:GÖRÜŞME FORMU

GÜNÜMÜZDEKİ SEYMENLİK GELENEĞİNDEKİ MÜZİKAL UYGULAMALAR

GÖRÜŞME SORULARI

Bugün Ankara'da ... Derneği seymenlerinden sayınile görüşüyoruz.

- 1)Yaşınız Kaçtır?
- 2)Eğitim durumunuz nedir?
- 3)Mesleğiniz?
- 4)Nerelisiniz?
- 5)Seymenlik kültürü sizin için ne ifade ediliyor?
- 6)Seymenlik kültüründe müziğin yeri nedir?
- 7)Seymenlik kültüründe hangi müzik eserleri kullanılmaktadır?
- 8)Bu müzik türü seymenlik ruhunu yansıtabilmekte ne derece etkin?
- 9)Hangi çalgılar kullanılıyor?
- 10)Kıyafetlerinizin belli bir anlamı var mı?
- 11)Dernekle ilgili gelecek planlarınız var mı?
- 12)Seymenlik kültürüne gençlerin ilgisi nasıl?
- 13)Seymenliğin yaşaması için gençlerle ve kurumlarla ortak çalışmalarınız var mı?
- 14)Ülke içinde farklı şehirlerde seymenlik kültürü bulunuyor mu?
- 15)Derneğinizde kadınların görevleri ve sıfatı nedir?
- 16)Ülke dışında seymenlik geleneğini tanıtmayı düşünüyor musunuz?
- 17)Yapacağınız çalışmalarda gerekli maddi desteği görebiliyor musunuz?

18)Müzik oyunlarınızı tamamlıyor mu ve hareketlerinizle uyumu nasıl?

19)Müziğin kahramanlık ögesi ile ilişkisi nedir?

20)Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı :Bahar KÖKLÜ

Doğum Yeri ve Tarihi:Ankara 1993

Medeni Hali :Bekar

İletişim Bilgileri :Bahar._koklu@hotmail.com

0553 467 1580 (GSM)

EĞİTİM

2007-2011 Kırkkale Güzel Sanatlar Lisesi

2011-2015 Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

2015-2019 Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Müzikoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

2016 Kars Selim Anadolu Lisesi Müzik Öğretmeni (M.E.B.)

2017 yılından beri Müdür Yardımcısı

